

Основна школа

„НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ“

11070 Нови Београд, Луја Адамича 4, телефон централа 2601-295, факс 2605-758
ПИБ: 102041629 ■ Матични број: 07029667 ■ текући рачун: 840-1566660-89
www.osnovnaskola.edu.rs e-mail: direktor@osnovnaskola.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПРВИ ЦИКЛУС

2022/23-2025/26.

Нови Београд, јун 2022.

2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**2.1 Фонд часова**

Р.Б.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Српски језик _____језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи језик ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
Р.Б.	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ								
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО: А+Б		21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*

2 . Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

Р.Б.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Редовна настава	20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 данагодишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Р.Б.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

1. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
2. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
3. Ученик бира један од понуђених изборних програма.
4. Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.
5. Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

Овај правилник се примењује на ученике који уписују први разред почев од школске 2020-2021. Почев од генерација 2020-2021, Дигитални свет је обавезни предмет у сва четири разреда. За генерације од 2018., реализује се предмет Пројектна настава са по једним часом недељно.

3. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

A. Обавезни предмети

A.1 Српски језик

Циљ наставе српског језика је да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника,
- језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности,

- позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Фонд часова:

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Први	5	180
Други	5	180
Трећи	5	180
Четврти	5	180

Српски језик – 1. разред

Циљ: Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: –разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; –влада основном техником читања и писања ћириличног текста; –разуме оно што прочита; –активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; –препозна песму, причу и драмски текст;	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и

–одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; –уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; –изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; –препозна загонетку и разуме њено значење; –препозна басну и разуме њено значење; –разликује слово, реч и реченицу; –правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају; –правилно употреби велико слово; –учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; –обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; –усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; –усмено описује ствари из непосредног окружења; – бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; – напамет говори краће књижевне текстове; – учествује у сценском извођењу текста; – пажљиво и културно слуша саговорнике; – слуша, разуме и парафразира поруку; – слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; – примењује основна правописна правила; – пише читко и уредно; – писмено одговара на постављена питања; – спаја више реченица у краћу целину; – пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;	КЊИЖЕВНОСТ	диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; ц, ч; ј, љ). ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма, <i>Ја сам чудо видео</i> Јован Јовановић Змај, <i>Зимска песма</i> Војислав Илић, <i>Пролетња зора</i>/Воја Царић, <i>Пролеће</i>/Мира Алечковић, <i>Ветар сејач</i> Десанка Максимовић, <i>Првак</i>; <i>Хвалисави зечеви</i>/У гостима/Ливадско звонце Гвидо Тартаља, <i>Китова беба</i>/Мрави/Постеља за зеку Бранко Ћопић, <i>Јежева кућица</i> (читање у наставцима) Душан Радовић, <i>Јесења песма</i>/Срећна Нова година Љубивоје Ршумовић, <i>Ау што је школа zgodна</i>; <i>Дете</i>/Деца су украс света Стеван Раичковић, <i>Цртанка</i>/Бранислав Лазаревић, <i>Слика</i> Перо Зубац, <i>Добар друг ти вреди више</i> Драгомир Ђорђевић, <i>Није лако бити дете</i> Проза Народна прича, <i>Свети Сава и ђаци</i> Народна прича, <i>Деда и репа</i> /Голуб и пчела Народна басна, <i>Лисица и гавран</i> Доситеј Обрадовић, <i>Два јарца</i>; <i>Две козе</i> Лав Николајевич Толстој, <i>Два друга</i> Драган Лукић, <i>Јоца вози тролејбус</i>/Игор Коларов, <i>Дум-дум Оливер и његов бубањ</i> Ђуро Дамјановић, <i>Дан кад је јутро било слово</i>/Весна Ћоровић Бутрић, <i>Ноћни хошак</i> Избор из народних и ауторских загонетки (Десанка Максимовић, <i>Загонетке лаке за прваке ђаке</i>, <i>Загонетке</i> Григора Витеза и Бране Цветковића) Драмски текстови Гвидо Тартаља, <i>Зна он унапред</i> Душан Радовић, <i>Тужабаба</i> Александар Поповић, <i>Неће увек да буде први</i> Бора Ољачић, <i>Први дан у школи</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Свети Сава, Вук
--	--------------------------	--

– гласно чита, правилно и са разумевањем; – тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; – пронађе информације експлицитно изнете у тексту.			Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.); Милан Шипка: <i>Буквар</i> ДОМАЋА ЛЕКТИРА <i>Јован Јовановић Змај</i> , Песме за децу (избор) Избор из басни и сликовница за децу <i>Књижевни појмови:</i> – песма; – прича; – догађај; место и време збивања; – књижевни лик; – изглед, основне особине и поступци; – драмски текст за децу; – шаљива песма; – басна; – загонетка.
	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија		Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говорење	Вођени и слободни разговор. Говорни предлошци. Усмена порука. Причање, препричавање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.
		Слушање	Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње.
		Писање	Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање.
		Читање	Књижевни текстови.

			Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови: 1. уџбенички: Милан Шипка, <i>Буквар</i>; текстови о знаменитим личностима српске културе; 2. вануџбенички: о правилима учтивног понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе, о животињама итд.
--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Почетно читање и писање	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, манипулише сликама, ређа сличице од слова и слика, именује и чита слова, прави речи од слова, прави од речи реченице, чита текстове, открива, решава, пише по диктату, игра се мењајући гласове у речима	иницијални тест, причање, диктат, читање, домаћи задаци, полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима
Књижевност	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске)	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, чита текстове, препознаје књижевна дела, глуми, учествује у причању.	причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима
Језик	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, решавање проблема	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, оцењује	слуша, посматра, открива, решава	домаћи задаци, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.

Језичка култура	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, ређа сличице од слова и слика, прави од речи реченице, чита текстове, открива, решава, пише кратке саставе, вежба у изговору и писању гласова ч, ђ, х, р, игра се мењајући гласове у речима, саставља причу, активно учествује у причању.	причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, писање кратких састава, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.
------------------------	---	---	---	--	--

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Шта чујемо	Музичка култура-На путу до школе
Графомоторичке вежбе-припреме за писање слова	Физичко и здравствено васпитање-Вежбе за развој покретљивости
Графомоторичке вежбе-припреме за писање слова	Ликовна култура-Рам за слику
Мој дом	Свет око нас-Породица
Глас, слово, реч, реченица	Музичка култура-Б.Станчић: „Букварци“
На киши- прича по слици	Музичка култура-Б.Станчић: „Иде јесен“
Улога гласа/слова у разликовању изговорене и написане речи	Српски језик-Глас, слово, реч, реченица
Новогодишње жеље-писање честитке	Музичка култура-Новогодишња честитка
Зимски дан-прича у сликама	Музичка култура-Пада снежак
Народна прича Свети Сава и ђаци	Музичка култура-Химна Светом Сави
Мој љубимац-описивање	Свет око нас-Животиње које човек гаји

Литература (за наставнике и ученике):

1. Милић, Душка и Митић, Татјана (2021): Буквар-за први разред. Београд: Логос
2. Митић, Татјана и Милић, Душка (2021): Наставни листови уз буквар. Београд: Логос
3. Станковић-Шошо, Наташа и Костић, Маја (2021): Реч по реч-Читанка за први разред основне школе. Београд: Логос

Српски језик – 2. разред

Циљ: наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове; – износи своје мишљење о тексту; – разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу;	КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма: <i>Да вам певам што истина није/Мишија моба</i> Народна песма: <i>Мајка Јова у ружји родила/Санак иде низ улицу</i> Јован Јовановић Змај: <i>Пролећница/Хвала</i> Војислав Илић: <i>Први снег</i> Бранко Ћопић: <i>Огласи „Шумских новина“ (одломци), Болесник на три спрата</i> Душан Радовић: <i>Лепо је све што је мало, Мама</i> Драган Лукић: <i>Школа, Равнотежа</i> Мирослав Антић: <i>Тајна</i> Душко Трифуновић: <i>Два јарца</i> Григор Витез: <i>Дохвати ми, тата, мјесец</i> Александар Сергејевич Пушкин: <i>Бајка о рибару и рибици</i> (читање у наставцима) Проза Народна прича: <i>Свети Сава, отац и син/Свети Сава и отац и мати са малим дететом</i> Народна прича: <i>Седам прUTOва</i> Народна басна: <i>Бик и зец/Коњ и магарац</i> Доситеј Обрадовић: <i>Пас и његова сенка/Коњ и магаре</i> Десанка Максимовић: <i>Бајка о лабуду</i> Гроздана Олујић: <i>Шаренореп</i> Градмир Стојковић: <i>Деда Милоје</i> Мирјана Стефановић: <i>Златне рибице не праве штету</i> Ђани Родари: <i>Кад дедица не зна да прича приче</i> Су Ју Ђин: <i>Свитац тражи пријатеља</i> Феликс Салтен: <i>Бамби</i> (одломак по избору) Драмски текстови Александар Поповић: <i>Два писма</i>

– поштује и примењује основна правописна правила; – влада основном техником читања и писања латиничког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст.		Ана Миловановић: <i>Слатка математика</i> Гвидо Тартаља: <i>Оцене</i> Тоде Николетић: <i>Шума живот значи</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Доситеј Обрадовић (баснописац), Никола Тесла (приче из детињства), знаменита завичајна личност и др.) ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице) 2. Ханс Кристијан Андерсен: <i>Принцеца на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама</i> 3. Десанка Максимовић: <i>Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о трешињи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика-Мраз, Божјић-батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица</i> (три бајке по избору ученика) 4. Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама <i>Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете, Вуче вуче бубо лења, Вук и овца)</i> 5. Драгомир Ђорђевић, избор песама <i>(Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик)</i> 6. Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, <i>Прича из ормана</i>, Весна Видојевић Гајевић, <i>Бркљача</i>, Дејан Алексић, <i>Једном је један дечко зевнуо</i>. Књижевни појмови: – стих, строфа, рима; – народна успаванка; – басна; – бајка; – тема, место и време збивања, редослед догађаја; – главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); – лица у драмском тексту за децу.
	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	Глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте речи: именице (властите и заједничке); род и број именица; глаголи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни).

		Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице. Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива. Спојено и одвојено писање речи: писање речце <i>ли</i> и речце <i>не</i> уз глаголе. Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама. Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице <i>ОШ, бр., итд., стр.и нпр.</i>).
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета. Сценско приказивање драмског/драматизованог текста.

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура, усвајање другог писма (латинице).

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Књижевност	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске)	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, манипулише сликама, чита текстове, открива, решава, препознаје књижевна дела, глуми, активно учествује у причању.	иницијални тест, причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима.
Језик	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, решавање проблема	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, решава у реченици одреди субјекат и предикат, препозна именице и глаголе у реченици, одреди род и број именице, активно учествује у причању	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.

Језичка култура	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова	- индивидуални - фронтални - групна - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, манипулише сликама, именује и чита латинична слова, прави речи од латиничних слова, прави од речи реченице, чита текстове, открива, решава, пише по диктату, пише кратке саставе, игра се мењајући гласове у речима, саставља причу	иницијални тест, причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, писање кратких састава, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.
------------------------	---	---	---	--	---

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Самогласник и сугласник	Музичка култура-Певамо
Прошло, садашње и будуће време	Свет око нас-Седмица
Писање датума	Свет око нас-Месец и година
Ана Миловановић: „Слатка математика“	Математика- Сабирање и одузимање до 100
Писање географских назива	Свет око нас-Насеља
Бројеви	Математика: Сабирање и одузимање до 100
Редни бројеви	Математика: Римски бројеви
Новогодишња честитка	Музичка култура: Јован Адамов: „Новогодишња честитка“
Доситеј Обрадовић: „Коњ и магарац“	Свет око нас: Животиње у мојој околини

Литература (за наставнике и ученике):

1. Станковић Шошо, Наташа и Костић, Маја (2019): Уз речи растемо –Читанка за српски језик за други разред основне школе. Београд: Логос
2. Срдић Јелена (2019): Дар речи – Граматика за други разред основне школе. Београд: Логос
3. Станковић Шошо, Наташа и Срдић, Јелена (2019): Радна свеска. Београд: Логос
4. Милић, Душка и Митић, Татјана (2019): Латиница. Београд: Логос

Српски језик – 3. разред

Циљ: наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- чита са разумевањем различите текстове; - опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; - уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); - разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; - разуме идеје књижевног дела; - уочи основне одлике народне бајке; - разликује народну од ауторске бајке; - представи главне особине јунака - уочи основне одлике народне епске песме; - уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; - разликује опис од приповедања у књижевном делу; - покаже примере дијалог а у песми, причи и драмском тексту; - уочи хумор у књижевном делу; - чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму и чита прозни текст; - изводи драмске текстове	КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Лирска поезија 1. Душан Костић: <i>Септембар</i> 2. Григор Витез: <i>Какве је боје поток</i> / Десанка Максимовић: <i>Вождња</i> 3. Душан Васиљев: <i>Зима</i> 4. Мирослав Антић: <i>Шта је највеће</i> / Ф. Г. Лорка: <i>Луцкаста песма</i> 5. Драган Лукић: <i>Свакога дана</i> / <i>Шта је отац</i> 6. Бранислав Црнчевић: <i>Љутило мече</i> / Љубивоје Ршумовић: <i>Аждаја своје чеду тепа</i> 7. Милован Данојлић: <i>Љубавна песма</i> 8. Љубивоје Ршумовић: <i>Домовина себрани лепотом</i> 9. Химна Светоме Сави 10. Бранко Стевановић: <i>Занимање Марка Краљевића</i> Епска поезија 11. Народне песме: Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића Проза 1. Ла Фонтен: <i>Церчак и мрав</i> / Езоп: <i>Корњача и зец</i> 2. Народна приповетка: <i>Свети Сава и сељак без среће</i> 3. Народна бајка: <i>Чардак ни на небу ни на земљи</i> 4. Народна приповетка: <i>Свијету се не може угодити</i> 5. Бранко Ћопић: <i>Изокренута прича</i> 6. Оскар Вајлд: <i>Себични џин</i> 7. Светлана Велмар Јанковић: <i>Златно јагње</i> 8. Бранко В. Радичевић: <i>Прича о дечаку и Месецу</i> 9. Ијан Мајџен: <i>Реч -две о Питеру</i> 10. Јохана Шпири: <i>Хајди</i> (одломак)

		11. Народна бајка: <i>Баи-Челик</i> (читање у наставцима) 12. Јасминка Петровић: <i>Од читања се расте</i> (читање у наставцима) Драмски текстови 1. Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i> 2. Александар Поповић: <i>Лед се топи</i> 3. Јованка Јоргачевић: <i>Никад два добра</i> 4. Лаза Лазић: <i>Суђење</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Милева Ајнштајн, Михаило Пупин и Доситеј Обрадовић), знаменита завичајна личност и др. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Бранко Ћопић: <i>Доживљаји Мачка Тоше</i> 2. Избор из поезије Душана Радовића (<i>Замислите, Да ли ми верујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне паче исповести, Здравница, Плави зец</i> и друге песме) 3. Браћа Грим: <i>Бајке</i> (четири бајке по избор у) 4. Јохана Шпири: <i>Хајди</i> (обрада одломка и гледање филма) Књижевни појмови: —лирска песма, химна, епска песма, народна бајка, роман, —поређење, персонификација (на нивоу препознавања), —опис, дијалог, приповедање, епски јунак, драмска радња
- разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила; - јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки).

		Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник ј (између самогласника и-о и о-и). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).
- споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...). Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	Наставника	Ученика	
Књижевност	монологска, дијалогска, демонстративна илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ.	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, чита текстове, открива, решава, пише кратке саставе, препознаје књижевна дела, глуми, саставља причу, активно учествује у причању.	иницијални тест, причање, препричавање, читање, домаћи задаци контролне вежбе, провера од 15 мин., аутодиктат, полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима.
Језик	монологска, дијалогска, демонстративна илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ.	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, прави од речи реченице, чита текстове, открива, решава, пише по диктату, у реченици одреди врсту речи, уме да напише реченицу у управном и неуправном говору, пише кратке саставе, игра се мењајући гласове у речима, активно учествује у причању.	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.
Језичка култура	монологска, дијалогска, демонстративна и текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ.	- индивидуални - фронтални - групна - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, прави од речи реченице, открива, решава, пише по диктату, говору, пише кратке саставе, игра се мењајући гласове у речима, саставља причу, активно учествује у причању.	иницијални тест, причање, описивање, препричавање, домаћи задаци, писане вежбе, активности на часовима.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња,
- компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима :

Српски језик-Градивне именице	Природа и друштво-Материјали
Српски језик-Александар Поповић: „Лед се топи“	Природа и друштво- Вода, лед и водена пара
Српски језик-Народна песма: „Марко Краљевић и бег Костадин“	Природа и друштво- Знамените личности мога краја
Српски језик-Бранко Стевановић: „Занимање Марка Краљевића“	Природа и друштво- Занимања и делатности људи у мом крају
Српски језик-Писање имена народа	Природа и друштво- Оријентишемо се у помоћ географске карте

Литература (за наставнике и ученике):

1. Наташа Станковић Шошо, Маја Костић (2021): „У свету речи”, читанка за трећи разред, Нови Логос
2. Наташа Станковић Шошо, Маја Костић (2021): „Радна свеска”, Уз комплет српског језика и књижевности, Нови Логос
3. Јелена Срдић (2021): „Дар речи”, граматика. Београд, Логос

Српски језик – 4. разред

Циљ: наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
–чита са разумевањем различите врсте текстова; –укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; –разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; –одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; –именује позитивне и негативне особине ликова; –уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); –тумачи идеје књижевног дела; –препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; –уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; –разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; –преприча текст из различитих улога/перспектива; –уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); –уочи супротстављеност лица у драмском тексту; –чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; –изражајно рецитије песму и чита прозни текст; –изводи драмске текстове; –усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;	КЊИЖЕВНОСТ	Поезија 1. Шаљива народна песма <i>Женидба врапца Подунавца</i> 2. Војислав Илић: <i>Јесен</i>/Владислав Петковић Дис: <i>Зима</i> 3. Момчило Мошо Одаловић: <i>Молитва за маму</i> 4. Мирослав Антић: <i>Космонаутска песма</i> 5. Бранко Миљковић: <i>Песма о цвету</i> 6. Добрица Ерић: <i>Завичај/Отаџбина је наша очевина</i>/Момчило Мошо Одаловић: <i>Птице косовчице</i> 7. Мирослав Антић: <i>Прва љубав/Најљубавнија песма</i>/Алексије Марјановић: <i>Љубав</i> 8. Бранко Ћопић: <i>Месец и његова бака</i>/Десанка Максимовић: <i>Пауково дело</i> 9. Бранислав Црнчевић: <i>Кад би мени дали један дан</i> 10. Владимир Андрић: <i>Дај ми крила један круг</i> 11. Народна песма <i>Милош у Латинима</i> 12. Народна песма <i>Јетрвица адамско колена</i> Проза 1. Народна прича о животињама: <i>Међед, свиња и лисица</i> 2. Народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i> 3. Народна приповетка: <i>Ветар и сунце</i> 4. Народна бајка: <i>Пепељуга</i> 5. Бранислав Нушић: <i>Прва љубав</i> (одломак из <i>Аутобиографије</i>) 6. Бранислав Црнчевић: <i>Босоноги и небо</i> 7. Гроздана Олујић: <i>Стакларева љубав</i> 8. Светлана Велмар Јанковић: <i>Стефаново дрво</i> 9. Лав Николајевић Толстој: <i>Врабац и ласте/Два мраза</i> 10. Драган Алексић: <i>Позориште на небу</i> 11. Весна Алексић: <i>Детективско срце</i> 12. Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче – читање у наставцима</i> 13. Драмски текстови

–повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; –разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; –одреди основне реченичне чланове; –разликује врсту речи од службе речи у реченици; –поштује и примени основна правописна правила; –правилно пише сва три модела управног говора; –употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; –употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; –препозна значење речи и фразеологизма који се употребљавају у свакодневној комуникацији; –напише разгледницу, честитку, приватно писмо; –прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; –повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; –правилно структурира текст; –учествује у предлагању садржаја и начина рада.	1. Гвидо Тартаља: <i>Подела улога</i> 2. Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i> 3. Дејан Алексић: <i>Слава</i> Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу) • о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; • о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; • о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету • бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Милован Данојлић: Избор из поезије за децу 2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу 3. Јасминка Петровић: <i>О дугмету и срећи</i> 4. Рене Гијо: <i>Бела Грива</i> 5. Ерик Најт: <i>Леси се враћа кући</i> 6. Александар Поповић: <i>Пепељуга</i> ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела) Избор драмских текстова за децу Бранко В. Радичевић: <i>Песме о мајци</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Књига за Марка/Очаране наочаре</i> 4. Горан Петровић: <i>Разлике</i> 5. Едмондо де Амичис: <i>Срце</i> 6. Јохана Шпири: <i>Хајди</i> 7. Михаел Енде: <i>Бескрајна прича</i> (одломак) 8. Астрид Линдгрен: <i>Пипи Дуга Чарапа</i> 9. Златко Васић: <i>Чаробно путовање</i> 10. Урош Петровић: <i>Мартинина велика загонетна авантура</i> 11. Гордана Тимотијевић: <i>Сличице/Владимир из чудне приче</i> 12. Угљеша Шајтинац: <i>Чарна и Несвет</i> 13. Момо Капор: <i>Сања</i> 14. Весна Алексић: <i>Брљиво срце</i> Књижевни појмови: – шаљива народна песма, прича о животињама, особине народне епске песме, – приповетка, роман за децу, персонификација, – опис природе и ликова, приповедање у 1. и 3. лицу, сукоб драмских лица.
---	--

	ЈЕЗИК Граматика и правопис	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче...</i>); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца <i>ли</i>; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i>. Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном</i>, <i>с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл.

		Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.
--	--	--

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Књижевност	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ.	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, чита текстове, открива, решава, препознаје књижевна дела, глуми, активно учествује у причању	-иницијални тест -причање -описивање -препричавање -писање састава -домаћи задаци -контролне вежбе -активност на часу
Језик	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, открива, решава, пише по диктату, у реченици одреди врсту речи и службу речи, уме да напише реченицу у управном и неуправном говору	-иницијални тест -причање -описивање -препричавање -домаћи задаци -контролне вежбе -усмени одговори -активност на часу
Језичка култура	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира,	слуша, посматра, чита текстове, пише кратке саставе, игра се мењајући гласове у речима, саставља причу,	-иницијални тест -причање -описивање -препричавање -писање састава

	(стваралачке, уметничке, драмске), решавање проблема-хеуристички приступ.		поставља проблем, оцењује	активно учествује у причању	-домаћи задаци -контролне вежбе -усмени одговори -активност на часу
--	---	--	---------------------------	-----------------------------	--

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик	• рад с подацима и информацијама, • решавање проблема, • сарадња, • компетенције за учење, • одговорно учешће у демократском друштву, • естетичка компетенција, • комуникација.
--	---

Корелација са другим предметима:

Српски језик – Писање имена становника држава и насеља	Природа и друштво – Србија и њени су Седи
Српски језик – Писање назива институција, предузећа, установа и манифестација	Природа и друштво – Делатности људи у различитим крајевима Србије
Српски језик – Добрица Ерић: „Отарџбина је наша очевина“	Природа и друштво – Србија моја домовина
Српски језик – Писање вишечланих бројева	Математика – Читање, писање и упоређивање бројева до милион
Српски језик – Владислав Петковић Дис: „Зима“	Музичка култура – Станко Корунковић: „Снег засипа“
Српски језик – Писање историјских догађаја	Природа и друштво – Срби српска држава од почетка 19. века до данас

Литература (за наставнике и ученике):

1. Станковић Шоша, Наташа и Чабрић, Соња (2020): Бескрајне речи-Читанка за српски језик за четврти разред основне школе, Београд: Логос
2. Срдих, Јелена и Петковић, Зорана (2020): Дар речи-Граматица за српски језик за четврти разред основне школе, Београд: Логос
3. Станковић Шоша, Наташа; Срдих, Јелена и Петковић, Зорана: (2020): Радна свеска за четврти разред основне школе, Београд: Логос

A.2 Енглески језик

Енглески језик – 1. разред

Циљ: Основни циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама, самостално или уз помоћ наставника.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику

Препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да:

- разликује језик који учи од других језика;
 - препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
 - разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
 - разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.);
- развија способност и навику слушања са разумевањем.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи, поштује ритам и интонацију;
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставним језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;
- именује ствари из непосредног окружења у вези са темама које се обрађују;

- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама;
- поставља једноставна питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у игри и комуникацији на часу (у пару, у групи, итд.).

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- препознаје, на елементарном нивоу, гласовну структуру језика који учи и уочава разлику у односу на матерњи језик;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
-поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства; - представе себе - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих- дају кратка и једноставна упутства и налоге - броје од 1 - 10 - захвале - кажу колико година имају - разумеју једноставно исказане честитке и реагују на њих - препознају и именују жива бића и предмете - искажу извињење на једноставан начин - препознају и именују предмете- разумеју и дају једноставне исказе у вези са осећањима - разумеју, траже и дају основне информације о себи и другима -разумеју једноставне описе живих бића	1. Welcome	<i>Hello! I'm (Zak). Come with us. Look for (an egg).</i> Основне боје: <i>blue, green, red, yellow</i> Бројеви 1-5 Рецептивно: основни налози за рад у разреду (<i>Come here. Listen. Look. Sing. Quiet, please. Sit down. What's this? What colour is it?</i>)
	2. My birthday	– Предмети и жива бића Боје: <i>pink, purple, orange, black, white</i> Фразе: <i>Happy birthday, thank you</i> Императив: <i>clap, stamp, jump</i> Бројеви: 6-10
	3 At school	Предмети у учионици: <i>pen, pencil, book, ruler, rubber, table, chair</i> Музички инструменти: <i>drum, violin, piano, guitar</i> Активности: <i>climb, play, jump, look</i> Фразе: <i>It's a (red)(pencil). Let's (jump). What's this? Very good.</i> Налози за рад на часу.
	4 Festivals: Halloween	Вокабулар везан за овај празник Фраза: <i>I've got (a)(cat).</i>

-опишу жива бића користећи једноставна језичка средства - разумеју и дају једноставне исказе којима се изражава припадање - честитају Божић, упуте једноставне честитке - разумеју једноставна обавештења о положају у простору и реагују на њих - траже и пружају једноставна обавештења о положају у простору -именују просторије - разуме једноставне исказе за изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - тражи мишљење и изражава допадање и недопадање једноставним језичким средствима - разумеју свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих - изразе основне потребе, осете и осећања	5 My family	Чланови породице: <i>family, dad, mum, brother, sister, friend</i> Осећања: <i>happy, sad</i> Занимања: <i>doctor, pilot, teacher, vet</i> Фразе: <i>Who's this? How old is...? Is he/she...</i>
	6 My body	Делови тела: <i>body, arms, legs, hands, head, feet, toes, fingers, face</i> Животиње: <i>hippo, gorilla</i> Акције: <i>Wash your (hands). Wiggle. Click.</i> Придеви: <i>clean, dirty</i> Фразе: <i>I've got (a)(clean)(face).</i>
	7 Festivals: Christmas	Вокабулар и фразе везане за Божић: <i>Happy Christmas! Christmas Day, present, reindeer, Santa, sleigh</i>
	8 My pets	<i>dog, cat, parrot, mouse, tortoise, frog, kitten, puppy, chick, pet</i> <i>big, small</i> <i>boy, girl, hat, baby, cold, hot</i> <i>It's a (small)(cat).</i> <i>He's got (a)(cat).</i>
	9 My house	Кућа и просторије у њој: <i>house, bedroom, kitchen, living room, bathroom, door, window, bed, bath, garden, path, shed</i> Фразе: <i>This is the (living room). Where's (dad)?</i> Кућа и просторије у њој: <i>house, bedroom, kitchen, living room, bathroom, door, window, bed, bath, garden, path, shed</i> Фразе: <i>This is the (living room). Where's (dad)?</i>
	10 Food	<i>Food: meat, fruit, bread, cheese, milk, yoghurt, juice, honey, jelly, salad, chocolate</i> <i>good, bad</i> Фразе: <i>I like / I don't like (milk). Do you like ...? I like (milk); It's (good) for me</i>
	11 Festivals: Easter	Вокабулар везан за Ускрс
	12 I'm excited	Придеви: <i>hungry, thirsty, tired, scared, excited, angry</i> <i>eat, drink</i> Изрази: <i>I'm (excited). He's/She's (tired). Let's have fun. It's a (big) shadow.</i>
	13 Goodbye	<i>Wave goodbye!</i> <i>Don't be sad!</i>

Енглески језик-општи стандарди постигнућа на крају 1. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ
1. Welcome	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.
2. My birthday разумевање и давање једноставних упутстава и налога; захваљивање; идентификовање предмета и живих бића око нас и описивање према боји; честитање рођендана	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).
3 At school Давање и тражење основних информација о предметима око нас; разумевање и давање једноставних упутстава и налога, позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).
4 Festivals: Halloween Празници: Halloween Учење о британској култури и обичајима; исказивање поседовања	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
5 My family Представљање себе и других; давање и тражење основних информација о себи и другима; исказивање осећања	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуге паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуге паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
6 My body Изражавање припадања описивање живих бића	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.11. Уз дуге паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

7 Festivals: Christmas Празници: Божић Честитање; учење о британској култури и обичајима; описивање предмета	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
8 My pets Описивање живих бића изражавање поседовања	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).
9 My house Исказивање положаја у простору	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
10 Food Изражавање допадања и недопадања	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
Festivals: Easter Празници: Ускрс Честитање Ускрса; учење о британској култури и обичајима	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

	ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
I'm excited Мој одмор Исказивање потреба, осета и осећања	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
Goodbye Довиђења Поздрављање; консолидовање градива	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

Начин остваривања програма:

-**методе рада:** Комбиновани метод рада (демонстративни, монологски, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивни

-**облик рада:** Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

-**наставника:** организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, сугерише одговоре, подстиче, дискутује, мотивише, вреднује рад, објашњава, показује, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, слуша и прати излагања ученика

-**ученика:** понављају, посматрају, уочавају, наводе и употребљавају речи, препознају, изражајно читају и казују, учествује у активностима на часу, пишу и читају запажају значајне појединости

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

- иницијални, полугодишњи и завршни тест
- свакодневно праћење ученика на часовима
- повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора,
- провера знања путем контролних вежби и тестова
- праћење реализације домаћих и писмених задатака

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглеског језика

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња, компетенције за учење,
- одговорно учешће у демократском друштву,
- естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Предмет	Садржај
Енглески језик / Српски језик	Препознавање реченице, речи, гласа и слова
Енглески језик – Српски језик	Разликовање реченице као обавештења, питања и заповести изговором (интонацијом)
Енглески језик / Математика	Numbers 1-10 / Бројеви 1-10
Енглески језик / Веронаука	Holidays / Празници
Енглески језик / Свет око нас	My family / Моја породица
Енглески језик / Свет око нас	My home / Амбијент у коме живим
Енглески језик / Ликовна култура	Big- small / Облици и њихови квалитети (велико- мало)
Енглески језик / Свет око нас	Jobs /Занимања
Енглески језик / Физичко васпитање	Keeping fit; exercise routine / Како да будемо здрави, различити облици кретања

Литература (за наставнике и ученике):

Playway to English 1, Гинтер Гернгрос, Херберт Пухта, Вишња Брковић, Cambridge, Klett (удбеник и радна свеска)

Енглески језик – 2. разред

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Циљ

-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

Настава страног језика треба да : - -подстакне потребу за учењем страних језика, - -подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика, - -олакша разумевање других и различитих култура и традиција, - -стимулише машту, креативност и радозналост, - -подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама самостално или уз помоћ наставника.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику1

Препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Ученик треба да:

- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
- разуме говор наставника, кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, поштује ритам и интонацију;
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставном језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у комуникацији (у пару, у групи, итд.);
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.

Знања о језику2

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика, матерњег и страног у међуљудској комуникацији.

Разумевање говора

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних постигнућа	Стандарди постигнућа ученика
		методе рада	облици рада	наставника	ученика		
WELCOME	Представљање Понављање боја и бројева 1-10	- вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи	-представљају се	иницијално тестирање - усмено испитивање	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ. 1.1.4

				-сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-познају и именују боје и бројеве - слушају и разумеју са траке -понављају -посматрају -уочавају	- провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.10 ПСТ.2.1.1.
1. MY TOYS	- играчке -бројеви 11-20 -сабирање и одузимање -обнављање боја и бројева 1-10	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава -показује -вреднује рад	-препознају и именују играчке - боје по диктату -броје, сабирају и одузимају бројеве до 20 - слушају и разумеју са траке -понављају -посматрају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -групни рад -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.2.1 ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
2. MY FAMILY	- чланови породице - просторије у кући -Where's my (dad)? - He/ she's in the (bedroom) - He's/ She's young/ old	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише - објашњава -показује -вреднује рад	-препознају и именују чланове породице -препознају и именују просторије -броје - слушају -понављају -певају -посматрају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.4.

3. MY BODY	- Усвајање новог вокабулара (Делови тела и покрети телом) - Have you got...? - I've got (two legs)	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-именују делове тела -броје - описују своје тело - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -посматрају -глууме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у) - активност на часу -групни рад -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.2.1.
4. MY FACE	- делови лица - big/small, long/short - I've got a (small) mouth - He's/ She's got (long) (hair) - Has he/she got...? - облици (circle, square, triangle, rectangle) - обнављање боја, бројева и делова тела	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише - објашњава -показује -вреднује рад	-погоде и именују делове лица -користе He's/ she's got да опишу друга-другицу - Одговарају на питања са Yes/No - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -посматрају -глууме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.12. ПСТ.2.1.2. ПСТ.2.2.1.
5. ANIMALS	- усвајање новог вокабулара (cow, horse, sheep, duck, fox, owl, awake, day, night...)	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише	-погађају и именују животиње - слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у)	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.2.1.

	- постављање питања Is it...? и давање одговора - описивање животиња коришћењем претходно наученог (It's got..)			-објашњава, -показује -вреднује рад	-посматрају -глуме причу постављају питања и дају одговоре	- активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
6. FOOD	- усвајање новог вокабулара (apple, fish, banana, chicken...) - breakfast, lunch, dinner, menu - I like / don't like... - обнављање бројева и боја	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава, -показује -вреднује рад	-погађају и именују храну говоре о храни коју воле и не воле и храни коју једу за доручак- ручак и вечеру - слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
7. CLOTHES	- усвајање новог вокабулара (одећа) - I'm wearing.. - He's / She's wearing ... - обнављање боја и бројева	- рад на тексту - вербална -демонстративна - интерактивна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава -показује -вреднује рад	-погађају и именују делове одеће -знају и користе називе боја - описују одећу друга- другарице - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.4. ПСТ.2.1.3. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.4.

8. WEATHER	- усвајање новог вокабулара (временске прилике: It's rainy, cloudy..) - Do you like (sunny) days? - It's hot/ cold - дани у седмици - Систематизација градива	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-говоре о временским приликама, - обнављају стечена знања - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.2.1.
9. Holidays:	- усвајање новог вокабулара (stocking, Christmas tree, Santa) - боје	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.
Christmas							
Valentine's day	- усвајање новог вокабулара: heart, card, baloon - боје	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.
Easter	- усвајање новог вокабулара: Easter Bunny, egg, chick - боје	- рад на тексту - вербална -дијалoшка -демонстративна - интерактивна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	-домаћи задатак -групни рад	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглеског језика	• рад с подацима и информацијама, • решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, • одговорно учешће у демократском друштву, • естетичка компетенција, комуникација.
--	--

Корелација са осталим наставним предметима:

Предмет	Садржај
Енглески језик / Математика	Shapes (circle, square, triangle, rectangle) / Геометријске фигуре: квадрат, круг, троугао и правоугаоник
Енглески језик / Математика	Sums / Сабирање и одузимање бројева
Енглески језик / Веронаука	Holidays / Празници
Енглески језик / Свет око нас	Days of the week / Дани у седмици
Енглески језик / Физичко васпитање	Keeping fit; exercise routine / Како да будемо здрави, различити облици кретања
Енглески језик / Музичака култура	Animal sounds / Опонашање звукова из околине

Литература (за наставнике и ученике):

Playway to English 2, Гинтер Гернгрос, Херберт Пухта, Cambridge, Klett (уџбеник и радна свеска)

Енглески језик – 3. разред

Циљ: Основни циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;

Циљ:

- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се
- темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске
- толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења. Настава страног језика треба да :

- подстакне потребу за учењем страних језика,
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика,
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција,
- стимулише машту, креативност и радозналост,
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на кратак усмени текст¹ у вези са познатим темама.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем кратке (највише до 50 речи) писане и илустроване текстове у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

Ученик у писаној форми изражава кратке поруке (до 30 речи) према познатом узору, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику

Препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да:

- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- препознаје слова, написане речи и реченице у вези са познатим појмовима;
- поштује правописне знаке приликом читања;
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставним исказима себе и друге у познатим ситуацијама;
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима на часу (у пару, у групи, итд.);
- поставља питања и тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем;
- пише личне податке (име, презиме и адресу);
- допуњава честитку.

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних постигнућа	Стандарди
		методе рада	облици рада	наставника	ученика		
WELCOME	Поздрави, упознавање са ликовима из уџбеника (This is...) и причом која га прати. Алфавет. Понављање боја, бројева 1-20, дана у недељи. Спеловање, бројеви 20-50	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	- усмерава питањима - даје примере -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	представљају се, питања и одговори (име и године), - познају боје и користе их - препознају бројеве 1-20, броје, умеју да саберу и одузму - користе називе предмета у учионици - слушају и разумеју са траке, читају из књиге - глуме причу	- иницијално тестирање, - задаци, вежбе - диктат - домаћи задаци - провера читања - усмено испитивање питања и одговори (н-у) - активност на часу - тест	ПСТ.1.1.1., ПСТ.1.1.2., ПСТ.1.1.3., ПСТ.1.1.4., ПСТ.1.1.5., ПСТ.1.1.7., ПСТ.1.1.8., ПСТ.1.1.9., ПСТ.1.1.10., ПСТ.1.1.11., ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.2.1., ПСТ.1.2.2., ПСТ.1.2.3., ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.1 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4
UNIT 1: NATURE	- Усвајање новог вокабулара (rock, pond, insects, mushrooms...), There is/are..., I'm from (Serbia). ---- Обнављање претходно наученог (боје,	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање -анализира -мотивише -прати рад, -објашњава	- слушају и разумеју текст са траке - читају и разумеју текст из књиге - разговарају – питања и одговори - разумеју и користе упитне облике, одговарају	- задаци, вежбе - диктат - домаћи задаци - ученички пројекти - провера читања - усмено испитивање	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11

	питање How many) увежбавање писања научених речи писање реченица по диктату			-наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	на питања кратким облицима - употребљавају придеве big/small - препознају и употребљавају називе животиња -глуме причу	- провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу - тест	ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.1.3.1 ПСТ.2.1.1 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.12 ПСТ.2.1.15 ПСТ.2.1.22
UNIT 2: ME	-описивање физичког изгледа (He's / She's got big glasses, short beard...,) у 1. и 3. лицу једнине и 3. лицу множине, упитан и одричан облик. -увежбавање писања научених речи писање реченица по диктату	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -анализира -мотивише -прати рад, -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	-слушају и разумеју са траке - читају и разумеју из књиге - разговарају – питања и одговор - придеве користе за описе људи, - препознају и користе потврдан и одричан облик have got, - одговарају кратко - користе називе за делове лица - броје, користе бројеве	- задаци, вежбе - диктат - домаћи задаци - ученички пројекти - провера читања - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.22. ПСТ.2.1.4.

UNIT 3: PETS	-називи делова тела дивљих животиња -реченична конструкција It's got (a long tail...), одричан и упитан облик - First, then, finally кроз опис животног циклуса жабе и лептира -Have you got a pet? - писање и спеловање нових речи - писање реченица по диктату	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање -анализира -мотивише -прати рад -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	-слушају и разумеју са траке -читају и разумеју текст -ступају у разговор, питања и одговори -препознају и користе потврдан и одричан облик have got/has got -представљају другове, -користе називе боја -користе придеве long/short, big/small -знају и користе називе за делове тела животиња -глууме причу	- задаци, вежбе - диктат - домаћи задаци - провера читања - усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - рад у пару, - активност на часу - тест	ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.20. ПСТ.1.3.1 ПСТ.2.1.1 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.6 ПСТ.2.1.13. ПСТ.2.1.22. ПСТ.2.3.1
UNIT 4: HOME	-називи делова намештаја -положај предмета in/on/under -просторије у дому - распоред ствари у одређеним собама (The ball is under the chair), као и упитан и одричан облик -дате реченичне конструкције	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче -анализира -мотивише -прати рад, -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања	-слушају и разумеју текст са траке -читају и разумеју текст из књиге -ступају у разговор – питања и одговори -препознају и користе предлоге за место -препознају називе за делове намештаја и користе их	-припрем. тестови, задаци, вежбе - диктат - домаћи задаци - провера читања - усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у),	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.17 ПСТ.1.1.20

	- писање и спеловање нових речи и реченичних конструкција - облици: троугао, круг, квадрат и правоугаоник - упознавање ученика са појмом мозаика у уметности			-подстиче на логичко мишљење	употребљавају називе за просторије -глуме причу	- активност на часу	ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.13 ПСТ.2.1.14 ПСТ.2.1.22
REVIEW UNITS 3 AND 4	Језичка и граматичка грађа из лекција 3 и 4, и систематизација дате језичке и граматичке грађе	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче -прати рад, -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	- читају и разумеју текст - користе стечана знања из ове две лекције усмено и у писаној форми - примене стечена знања у систематизацији градива кроз вежбе из ове две лекције -глуме причу	- припрем. тестови, задаци, вежбе - домаћи задаци - провера читања - усмено испитивање - активност на часу	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.17 ПСТ.1.1.20 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.13 ПСТ.2.1.14 ПСТ.2.1.22

UNIT 5: CLOTHES	-делови одеће, - I'm/ He's / She's wearing..., - понављање боја - Is he /she wearing a...? Yes / No answers - кућни послови - обнављање дана у седмици - писање и спеловање нових речи - писање реченица по диктату	- рад на тексту - вербална, - демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање -анализира -мотивише -прати рад -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	слушају и разумеју текст -читају и разумеју текст из књиге -ступају у разговор – питања и одговори - препознају и користе називе делова одеће, описују исте - боје по наредби, сами сугеришу - препознају и користе I'm wearing, описују своју и туђу одећу - говоре о пословима које обављају у свом дому -глуме причу	- припрем. тестови, задаци, вежбе - писмена провера (наставни листићи) - диктат - домаћи задаци - ученички пројекти - провера читања - усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у,) питања и одговори (н-у) - групни рад, - активност на часу - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.20 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.1.3.1 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.13 ПСТ.2.1.15 ПСТ.2.1.22 ПСТ.2.3.1
UNIT 6: SPORTS	- Спортови - Реченична конструкција I can/ can't, He/ She can/ can't	рад на тексту, вербална, демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање	-слушају и разумеју текст са траке -читају по улогама и и разумеју текст из књиге	- припрем. тестови, вежбе - диктат - домаћи задаци	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5

	- Постављање питања и давање кратких одговора (Can you/ he/ she...? Yes/ No, I can/ can't, Yes/ No, he/she can/ can't) - - писање и спеловање нових речи - писање реченица по диктату			-анализира -прати рад -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	-ступају у разговор – питања и одговори -препознају и користе упитан облик Can you?/ Can she/ he...? - усмено и у писаној форми; - употребљавају потврдне/одричне реченице са сап -именују спортове -глуме причу	- провера читања - усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у,) питања и одговори(н'у) - активност на часу	ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.20 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4 ПСТ.2.1.13 ПСТ.2.1.15 ПСТ.2.1.22
UNIT 7: FOOD	- храна (воће, поврће) - Постављање питања и давање кратких одговора (- He/ She likes/ doesn't like... - Does he/ she like...? - Yes, he/she does./ No, he/she doesn't. - Do you like? - Yes, I do/ No, I don't).	рад на тексту, вербална, демонстративна	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање -анализира -мотивише -прати рад -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад	-слушају и разумеју текст са траке -читају и разумеју текст -ступају у разговор – питања и одговори - слушају, понављају песмицу - препознавају и употребљавају He/ she likes / doesn't like	- припрем. тестови, задаци, вежбе - писмена провера (наставни листићи) - диктат - домаћи задаци - ученички пројекти - провера читања	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.14 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2

	- What's your favourite food? - писање и спеловање нових речи - писање реченица по диктату - здрава храна			-наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	- препознају и користе називе воћа и поврћа -глуме причу	- провера разумевања: питања и одговори (н-у, у-у) - активност на часу	ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.1.3.1 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4 ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.3.1
UNIT 8: THINGS WE DO	-sleeping, reading, eating, drinking, cleaning, making a rocket, jumping, walking, running, swimming, flying - Постављање питања What are you doing? What is he/ she doing? Are you... (jumping)? и давање кратких одговора: I'm (running), He/she's (swimming) - писање реченица по диктату	рад на тексту, вербална, демонстративна, еклектичка	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче на размишљање -анализира -мотивише -прати рад -објашњава -наводи на закључке -вреднује рад -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење	-слушају и разумеју текст са траке -читају и разумеју текст -ступају у разговор – питања и одговори - слушају, понављају песмицу препознавају и употребљавају He/ she's swimming / -глуме причу	- припрем. тестови, задаци, вежбе - тест -диктат - домаћи задаци - ученички пројекти - провера читања - усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори - активност на часу	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.17 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4 ПСТ.2.1.12

FESTIVALS: EASTER CHRISTMAS		рад на тексту, вербална, демонстративна, еклектичка	- фронтални - индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи на одговоре -анализира -мотивише -прати рад -објашњава -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логичко мишљење -усмерава питањима -наводи на одговоре -подстиче -мотивише -прати рад,	-слушају и разумеју текст -ступају у разговор – питања и одговори, -користе речи везане за ове празнике - увиђају култ. разлике	-задаци, вежбе - провера разумевања: дијалог (н-у) - ученички пројекти - провера разумевања: дијалог (н-у)	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.6 ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.1.16 ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.2 ПСТ.1.2.3 ПСТ.1.2.4 ПСТ.2.1.2 ПСТ.2.1.7 ПСТ.2.1.8 ПСТ.2.2.1 ПСТ.2.2.2 ПСТ.2.2.3 ПСТ.2.2.4
--	--	--	---	---	--	---	--

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглеског језика

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња,
- компетенције за учење,
- одговорно учешће у демократском друштву,
- естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Предмет	Садржај
Енглески језик / Математика	Shapes / Геометријски облици: квадрат, круг, троугао и правоугаоник
Енглески језик / Музичка култура	Consolidating unit language with a song / Певање песама (учење по слуху)
Енглески језик / Грађанско васпитање	Household chores / Обавезе у кући
Енглески језик / Веронаука	Holidays / Празници

Литература (за наставнике и ученике)

Playway to English 3, Гинтер Гернгрос, Херберт Пухта, Cambridge, Klett (уџбеник и радна свеска)

Четврти разред - Енглески језик

Циљ: Основни циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са
- њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се

- темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске
- толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Циљ

-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења. Настава страног језика треба да :

- подстакне потребу за учењем страних језика,
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика,
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција,
- стимулише машту, креативност и радозналост,
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са познатим темама.

Писмено изражавање

Ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са познатим темама, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује информације у вези са познатим темама поштујући социокултурне норме комуникације.

Знања о језику¹

Препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учење страног језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да:

- разуме општи садржај кратких и прилагођених текстова после неколико слушања;

- разуме краће дијалоге (до 5 реплика / питања и одговора), прилагођене приче и песме у оквиру тема предвиђених програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа и адекватно реагује на појединачне делове усмених порука издвајајући битне информације (датум, време, место, особе, количину...);
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости и планови за будућност итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме краћи текст (до 50 речи), написане речи и реченице састављене углавном од познатих језичких елемената (речи и језичке структуре предвиђене програмом);
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама;
- разуме и реагује на одговарајући начин на писане поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости и планови за будућност итд.).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију;
- самостално даје информације о себи и окружењу;
- описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, препричава општи садржај прочитаног или саслушаног текста, користећи усвојене језичке елементе и структуре.

Интеракција

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези са контекстом учионице, активностима у учионици, свакодневним активностима и договорима (у садашњости и будућности), као и догађајима из непосредне прошлости;
- размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену;
- учествује у комуникацији (у пару, у групи итд.) поштујући социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге...);
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- допуњава и пише реченице и краће текстове (до 5 реченица, односно 20 речи), чију кохерентност и кохезију постиже користећи језичке елементе предвиђене програмом и у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем, користећи познате тематске и језичке елементе;
- препричава текст, пише честитку или разгледницу, поруку, позивницу и др.;
- попуњава формулар или пријаву (име, презиме, улица и број, место и поштански број, датум рођења).

Знања о језику

Ученик треба да:

- препознаје и користи предвиђене граматичке садржаје (глаголска времена: садашње, прошло и будуће време у јасно контекстуализованим структурама, односно без теоријског објашњавања и инсистирања на апсолутној граматичкој тачности);
- поштује ред речи у реченици;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних постигнућа	Стандарди
		методе рада	облици рада	наставника	ученика		
Unit 1- Introduction unit	Поздрављање (Hello, Hi, My name is..., What's your name); бројеви од 1 до 100; неодређени члан A/AN; спеловање (How do you spell...?); математика (рачунске операције)	Рад на тексту, Комбиновани рад, Вербалне методе	Фронтални, Индивидуални, Комбиновани	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад.	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, посматрање, уочавање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда домаћих задатака, самовалуација.	-иницијално тестирање, -припрем. тестови, задаци, вежбе, наставни листићи, тест - домаћи задаци - пројекти -провера читања -усмено испитивање -провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15.1.1.16. 1.1.18.1.1.20. 1.2.1. 1.2.3. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12.2.1.13. 2.1.15.2.1.19. 2.1.20.2.1.22. 2.1.25.2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.
Unit 2 – Friends and Family	Земље и националности (Where are you from?); предлози за место; породично стабло (My family); дани у недељи (What day is it today?); садашње време глагола BE	Рад на тексту, Комбиновани рад, Вербалне методе	Комбиновани, Фронтални, Индивидуални	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, певање, посматрање,	-припрем. тестови, задаци, вежбе, наставни листићи, тест - домаћи задаци - пројекти	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.1.1.11. 1.1.12.1.1.13.

	; глаголски облик за припадност HAVE\HAS GOT; присвојни придеви HIS\HER;географија (свет)			ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад.	учавање, стварање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда домаћих задатака, самоевалуација.	-провера читања -усмено испитивање -провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу	1.1.15.1.1.16. 1.1.17.1.1.18. 1.1.20.1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13.2.1.15. 2.1.19.2.1.20. 2.1.22.2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.
Unit 3 –My world	Називи школских предмета(My school); изражавање припадности (HAVE GOT/HAS GOT); боје; придеви-синоними и антоними; делови тела; усвоје нова културолошка знања о школама у Британији(Schools in England and Wales); биологија (животиње)	Рад на тексту, Комбиновани рад, Вербалне методе	Комбиновани, Фронтални, Индивидуални	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад.	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, певање, посматрање, учавање, стварање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда домаћих задатака, самоевалуација.	-припрем. тестови, задаци, вежбе, наставни листићи - тест - диктат - домаћи задаци -ученички пројекти -провера читања -провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13.1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.18.1.1.20. 1.1.22.1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12.2.1.13. 2.1.14.2.1.15. 2.1.19.2.1.20. 2.1.22.2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.

Unit 4 – Time	Садашње просто време у сва три облика(Present Simple Tense); свакодневне рутине и навике; изражавање тачног времена (What's the time,please?); називи obroka(breakfast,lunch, dinner), спортова(Sports and activities) и музичких инструмената(Music)	Рад на тексту, Комбиновани рад, Вербалне методе	Комбиновани, Фронтални, Индивидуални	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад.	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, певање, посматрање, уочавање, стварање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда домаћих задатака, самоевалуација.	-припрем. тестови, задаци, вежбе, наставни листићи - тест - диктат - домаћи задаци -ученички пројекти -провера читања -провера разумевања: Питања и одговори (н-у) - активност на часу	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13.1.1.14. 1.1.18.1.1.20. 1.1.21.1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12.2.1.13. 2.1.14.2.1.15. 2.1.16.2.1.17. 2.1.19.2.1.20. 2.1.22.2.1.24. 2.1.25.2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.
Unit 5 – Places	Делови собе(My room), куће(Our house) и града(Her town); изражавање једине и множине (THERE IS/THERE ARE); LOTS OF-израз за множину именица; BY-израз за превозна средства, описивање положаја предмета(у,на,испод.); изражавање способности и умећа(глагол CAN);	Рад на тексту, Комбиновани рад, Вербалне методе	Комбиновани, Фронтални, Индивидуални, У паровима	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, певање, посматрање, уочавање, стварање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда	-припрем. тестови, задаци, вежбе - тест - диктат - домаћи задаци -ученички пројекти -провера читања -провера разумевања: питања и одговори (н-у)	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13.1.1.14. 1.1.18.1.1.20. 1.1.21.1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.

	подаци о Британији кроз занимљивости из културе; куће у Британији; историја(места)				домаћих задатака , самоевалуација.	- рад у пару, - активност на часу	2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.15.2.1.16. 2.1.17.2.1.19. 2.1.20.2.1.22. 2.1.24.2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.
Unit 6 – People	Делови одеће; придеви за описивање физиког изгледа људи као и њихове гардеробе; HAVE GOT vs. BE; садашње просто и трајно време(Present Continuous Tense vs. Present Simple Tense)-основне разлике у употреби као и у грађењу ова два времена; ликовна уметност(Art)	Рад на тексту, Комбиновани рад	Комбиновани, Фронтални, Индивидуални,	Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, учествује у изради пројеката, партнер у комуникацији, вреднује рад	Разговор, слушање, понављање, читање, писање, певање, посматрање, уочавање, стварање, израда пројеката, попуњавање теста, израда паноа, израда домаћих задатака , самоевалуација.	-припрем. тестови, задаци, вежбе -писмена провера (наставни листићи) - тест - диктат - домаћи задаци -ученички пројекти -завршно годишње тестирање -провера читања -усмено испитивање -провера разумевања: питања и одговори (н-у) препричавање - активност на часу	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13.1.1.14. 1.1.18.1.1.20. 1.1.21.1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.15.2.1.16. 2.1.17.2.1.19. 2.1.20.2.1.22. 2.1.24.2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглеског језика

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња, компетенције за учење,
- одговорно учешће у демократском друштву,
- естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима

Предмет	Садржај
Енглески језик / Српски језик	Adjectives / Придеви
Енглески језик / Српски језик	Plurals / Множина именица
Енглески језик / Српски језик	The Present Simple Tense / Садашње време
Енглески језик / Математика	Numbers / рачунске операције
Енглески језик / Природа и друштво	Geography: the world (countries and nationalities) / Моја домовина, део света
Енглески језик / Природа и друштво	History: Towns and cities / Начин живота у средњем веку
Енглески језик / Природа и друштво	Culture: Sport / Слободно време и рекреација
Енглески језик / Музичка култура	Music: Musical instruments / Музички инструменти
Енглески језик / Грађанско васпитање	Helping each other (project) / тимски рад

Литература:

Енглески језик (1. страни језик)	Гинтер Гернгрос, Херберт Пухта, Данијела Атанацковић	Playway to English 4, Klett, 2020
----------------------------------	--	-----------------------------------

А.3 Математика

Циљ и задаци

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;

Фонд часова

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
први	5	180
други	5	180
трећи	5	180
четврти	5	180

Математика – 1. разред

Циљ: наставе и учења математика је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
- одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију;	ГЕОМЕТРИЈА	ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА	Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.
		ЛИНИЈЕ	Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.
- црта праву линију и дуж помоћу лењира; - броји унапред и уназад и са прескоком; - прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања;	БРОЈЕВИ		Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.

- реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упоређи њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; - измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере; - преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине нестандартним јединицама мере.
---	----------------------	---

Кључни појмови садржаја: осноси у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

Наставна област	Начин остваривања Програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Геометрија	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује.	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, пребројава, примењује стечено знање, прави моделе.	-иницијално проценивање -контролне вежбе -полугодишњи тест -завршни тест -домаћи задаци -тестови по нивоима образовних стандарда -активност на часу
Природни бројеви до 100	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, пребројава, броји, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање	-иницијално процењивање -контролне вежбе -полугодишњи тест -домаћи задаци -активност на часу -тестови по нивоима образовних стандарда -завршни тест

			- оцењује		
Мерење и мере	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност - оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује,	-иницијално процењивање -контролне вежбе -завршни тест -полугодишњи тест -домаћи задаци -тестови по нивоима образовних стандарда -активност на часу

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математике:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција.

Корелација са другим предметима:

Математика: Горе, доле, испод, изнад, испред, иза, између	Српски језик: Моја учионица
Математика: Геометриска тела	Ликовна култура: Облици
Математика: Поређење по висини и дужини	Ликовна култура: Високо-ниско, широко-уско, дуго-кратко
Математика: Једноцифрени бројеви	Српски језик: Глас, слово, реч, реченица
Математика: Редни бројеви	Физичко и здравствено васпитање: Елементарне игре са реквизитима
Математика: Сабирање и одузимање	Физичко и здравствено васпитање: Игре са вођењем, додавањем лопте и гађање у циљ
Математика: Предмети облика квадрата, правоугаоника, круга и троугла	Математика: Геометриска тела
Математика: Тачка	Математика: Права и крива линија
Математика: Бројеви	Српски језик: Два друга, Три прасета, Десет љутих гусара...
Математика: Мерење и мере	Физичко и здравствено васпитање: Хођење кратким и дугим корацима

Литература (за наставнике и ученике):

1. Иванчевић-Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2021): *Математика 1-уџбеник за први разред основне школе-1.део*. Београд: Логос
2. Иванчевић-Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2021): *Математика 1-уџбеник за први разред основне школе-2.део*. Београд: Логос
3. Иванчевић-Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2021): *Математика 1-уџбеник за први разред основне школе-3.део*. Београд: Логос
4. Иванчевић-Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2021): *Математика 1-уџбеник за први разред основне школе-4.део*. Београд: Логос

Математика – 2. разред

Циљ: наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; $\frac{1}{n}$ – одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	БРОЈЕВИ	Први део Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C Други део Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Трећи део Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. $\frac{1}{n}, 1 \leq n \leq 10$ Разломци облика $\frac{1}{n}$, $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболично представљање.
– разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; – уочи симетричне фигуре;	ГЕОМЕТРИЈА	Први део Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула. Други део Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи.

– допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;		Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).
– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).

Кључни појмови садржаја: сабирање, одузимање, множење, дељење, једначина, део целине, мерење дужине и времена, правоугаоник, квадрат, дужина, обим, римске цифре.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Природни бројеви до 100	монолошка, дијалогска, демонстративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, анализира -мотивише, координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, пребројава, броји, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, сабира, одузима, множи и дели до 100	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугодишњи тест -домаћи задаци -тестови по нивоима образовних стандарда -активност на часу -провере од 15 минута
Геометријски облици	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење, оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује, прави modele	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугодишњи тест -тестови по нивоима образовних стандарда, домаћи задаци -активност на часу -провере од 15 мин.

Мерење и мере	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује, прави modele	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугод. тест -тестови по нивоима образовних стандарда -домаћи задаци -активност на часу -провере од 15 мин.
----------------------	---	---	---	--	--

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математике:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција.

Корелација са другим предметима:

Математика: Мере за време	Свет око нас: Мерење времена
Математика: Геометрија	Ликовна култура: Облици
Математика: Знак пута	Ликовна култура: Знаци
Математика: Множење бројем један	Српски језик: Љубивоје Ршумовић: „Десет љутих гусара“
Математика: Римски бројеви	Физичко и здравствено васпитање: Елементарне игре са реквизитима
Математика: Сабирање и одузимање	Физичко и здравствено васпитање: Игре са вођењем, додавањем лопте и гађање у циљ
Математика: Дуж	Ликовна култура: Везивање-спајање
Математика: Мерење и мере	Физичко и здравствено васпитање: Хођење кратким и дугим корацима

Литература (за наставника и ученике):

1. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2019): Математика 2- уџбеник за други разред основне школе-1.део. Београд: Логос
2. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2019): Математика 2- уџбеник за други разред основне школе-2.део. Београд: Логос
3. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2019): Математика 2- уџбеник за други разред основне школе-3.део. Београд: Логос
4. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић, Сенка (2019): Математика 2- уџбеник за други разред основне школе-4.део. Београд: Логос

Математика – 3. разред

Циљ: наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
-прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; -прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); -изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); -подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; -процени вредност израза са једном рачунском операцијом; -израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; -одреди десетице и стотине најближе датом броју; -реши једначину са једном рачунском операцијом; -одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; -реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; - уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$; -упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким имениоцима; - резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; -уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; -чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм)	БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \cdot x = b$ Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{1}{n}$ Упоређивање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са једном децималом.
-црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; -конструира троугао и круг; -именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; -разликује врсте углова и троуглова; -одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; -описује особине правоугаоника и квадрата; -преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање	ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.

-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); -измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); -примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.
--	----------------------	--

Кључни појмови садржаја: бројеви прве хиљаде, разломак, децимални запис броја, круг, троугао, правоугаоник, квадрат, угао, паралелне праве, нормалне праве, појам површине, једначине и неједначине, мерење дужине, масе, времена и запремине течности.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Блок бројева до 1000	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	- индивидуални - фронтални - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче, дискутује - анализира, мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развија кооперативност - оцењује	- сабира и одузима до 1000 - множи и дели до 1000 - примени стечено знање - броји - упоређује - слуша - запажа	- иницијални тест - домаћи задаци - активности на часу - усмени одговори - тестови по нивоима образовних стандарда - контролне вежбе - полугодишњи тест - провера од 15 мин., - завршни тест
Геометрија	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности, решавање	- индивидуални - фронтални - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче, дискутује - анализира, мотивише - координира, наводи на повезивање и примену знања	- посматра - уочава - именује - упоређује - разликује - примени стечено знање - црта геометријске фигуре	- иницијални тест - домаћи задаци - активност на часу - усмени одговори - тестови по нивоима образовних стандарда - контролне вежбе - полугодишњи тест - годишњи тест

	проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова		-подстиче на логично мишљење, развија кооперативност -оцењује	-одређује обим геометријским фигурама	-провера од 15 мин.
Мерење и мере	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -оцењује	-упоређује -слуша -посматра -именује -упоређује -мери -прави моделе	-иницијални тест -домаћи задаци -активности на часу -усмени одговори -тестови по нивоима образовних стандарда -контролне вежбе -полугодишњи тест -годишњи тест -провера од 15 мин.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математике:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција.

Корелација са другим предметима:

Математика-Ознаке за мерење масе и запремине	Српски језик-Скраћенице
Математика-Читање и писање разломака	Музичка култура-Четвртина ноте
Математика-Мерење времена	Српски језик-Драган Лукић: „Сваког дана“
Математика-Редослед рачунских операција	Српски језик-Бранко Ћопић: „Изокренута прича“
Математика-Мерење запремине течности	Природа и друштво-Вода и друге течности као растварачи

Литература (за наставнике и ученике):

1. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић-Раковић, Сенка (2021): Математика 3- уџбеник за трећи разред основне школе-1.део. Београд: Логос
2. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић-Раковић, Сенка (2021): Математика 3- уџбеник за трећи разред основне школе-2.део. Београд: Логос
3. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић-Раковић, Сенка (2021): Математика 3- уџбеник за трећи разред основне школе-3.део. Београд: Логос
4. Иванчевић Илић, Ива и Тахировић-Раковић, Сенка (2021): Математика 3- уџбеник за трећи разред основне школе-4.део. Београд: Логос

Математика – 4. разред

Циљ: наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
-прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$; -састави израз, израчуна вредност бројевног изрази и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; -реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – процени вредност изрази са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; – прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$; – упореди разломке облика са једнаким бројиоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема; – именује елементе и опише особине квадрата и коцке; – црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења.	БРОЈЕВИ	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$. Разломци облика $(m, n \leq 10)$. Упоредивање разломака са једнаким бројиоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.
	ГЕОМЕТРИЈА	Квадар и коцка.
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине ($m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a$). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадрата и коцке. Мерење запремине (m^3, dm^3, cm^3, mm^3). Запремина квадрата и коцке.

Кључни појмови садржаја: природни бројеви, декадни систем, својства операција, израз, једначине и неједначине, разломци, децимални запис броја, коцка, квадар, површина и запремина.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Бројеви	молошко, дијалошко, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, пребројава, броји, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање	-иницијални тест -домаћи задаци -активност на часу -писмени задатак -усмени одговори -контролне вежбе -тестови по нивоима образовних стандарда -провере од 15 мин., -полугодишњи тест -завршни тест
Геометрија	молошко, дијалошко, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, закључује, примењује стечено знање, прави моделе	-иницијални тест -домаћи задаци -рад на часу -писмени задатак -усмени одговори -контролне вежбе -полугодишњи тест -завршни тест -тестови по нивоима образовних стандарда -провере од 15 мин.
Мере и мерење	молошко, дијалошко,	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи	слуша, посматра, уочава, именује,	-иницијални тест -домаћи задаци

	демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-у пару -групни	-ствара ситуацију, сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	повезује,упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује	-рад на часу -писмени задатак -усмени одговори -контролне вежбе -полугодишњи тест -завршни тест -тестови по нивоима образовних стандарда -провера од 15 мин.
--	---	--------------------	---	--	---

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математике:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција.

Корелација са другим предметима:

Математика – Читање, писање и упоређивање бројева до милион	Српски језик – Бројеви
Математика – Површина квадра и коцке	Ликовна култура – Површина-Простор
Математика – Запремина коцке и квадра	Ликовна култура – Облици
Математика – Разломци	Српски језик – Бранислав Црнчевић: „Кад би мени дали један дан“

Литература (за наставнике и ученике):

1. Тахировић Ранковић, Сенка и Иванчевић Илић, Ива (2020): Математика 4-уџбеник за четврти разред основне школе-1.део. Београд: Логос
2. Тахировић Ранковић, Сенка и Иванчевић Илић, Ива (2020): Математика 4-уџбеник за четврти разред основне школе-2.део. Београд: Логос
3. Тахировић Ранковић, Сенка и Иванчевић Илић, Ива (2020): Математика 4-уџбеник за четврти разред основне школе-3.део. Београд: Логос
4. Тахировић Ранковић, Сенка и Иванчевић Илић, Ива (2020): Математика 4-уџбеник за четврти разред основне школе-4.део. Београд: Логос

А.4 Свет око нас

Циљ и задаци

Циљ наставног предмета *свет око нас* јесте да ученици упознају себе, своје окружење и развију способности за одговоран живот у њему.

Задаци наставног предмета *свет око нас* су:

- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- очување природне дечје радозналости за појаве у окружењу и подстицање интересовања и способности за упознавање појава кроз активне истраживачке делатности;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у систем појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог чувања и рационалног коришћења и дограђивања;
- развијање свести о потреби и могућностима личног учешћа и доприноса у заштити животне средине и одрживом развоју.

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
први	2	72
други	2	72

Свет око нас – 1. разред

Циљ: наставе и учења предмета свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ		САДРЖАЈИ
- препозна и исказе радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; - правовремено и примерено ситуацији исказе своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет;	НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ	Ја и други	Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.

- се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи; - придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима; - одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; - чува своју, школску и имовину других; - прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; - својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; - примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; - снађе се у простору помоћу просторних одредница: напредназад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; - посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; - учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; - разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења; - препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа;		Породични дом, школа	Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, школски.
		Здравље и безбедност	Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода).
		Оријентација у простору и времену	Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горедоле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра.
		Човек ствара	Човек ради и ствара (материјали и средства за рад, производи људског рада). Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпавоглатко).
		Разноврсност природе	Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу.

- препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; - штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; - се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; - повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.			Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело – делови тела (глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).
--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окружењу.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћена остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Ми и наше окружење	-дијалогска -демонстративна -илустративна -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-мотивише, подстиче и охрабрује ученика, -пружа помоћ ученику објашњава, указује на неправилности, разговара - иницира, описује показује, поставља проблем припрема дидактички материјал, организује и изводи вежбе и експерименте оцењује	-посматра, процењује описује, групише закључује, практично примењује, именује -записује, упоређује, истражује	-иницијално процењивање -контролна вежба -завршни тест -усмени одговори -доношење материјала за рад на часу -израда домаћих задатака -тестови по нивоима образовних стандарда, -активности на часу -полугодишњи тест
Кретање и сналажење у простору и времену	-дијалогска -илустративна -демонстративна -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-прати напредовање ученика -мотивише, чита, пише, пружа помоћ ученику -објашњава, указује на неправилности, иницира, описује	-посматра, процењује описује, групише, закључује, практично примењује, црта игра по улогама, именује -записује, упоређује експериментише,	-иницијално процењивање -контролна вежба -завршни тест -израда домаћих задатака -активности на часу -тестови по нивоима образовних стандарда, -полугодишњи тест

			показује, поставља проблем припрема дидактички материјал, организује и изводи вежбе и експерименте	моделује оријентише се, бележи прати, вежба, истражује сакупља, ствара осмишљава, реализује	
Жива и нежива природа	-демонстративна -илустративна -дијалогска -текстуална -истраживачка -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-прати напредовање ученика -мотивише, подстиче и охрабрује ученика, - води наставни процес, изговара чита, пише, подстиче -пружа помоћ ученику -објашњава, указује на неправилности, разговара иницира, описује показује, поставља проблем припрема дидактички материјал, организује и изводи вежбе и експерименте	-посматра, процењује описује, групише закључује, практично примењује, црта -записује, упоређује експериментише, бележи прати, истражује сакупља, ствара осмишљава	-иницијално процењивање -контролна вежба -завршни тест -полугодишњи тест -активност на часу -усмени одговори -израда домаћих задатака, -тестови по нивоима образовних стандарда
Материјали и њихова употреба	-дијалогска -демонстративна -илустративна -експериментална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-прати напредовање ученика -мотивише, подстиче и охрабрује ученика, - води наставни процес, изговара чита, пише, подстиче -пружа помоћ ученику -објашњава, иницира, описује показује, поставља проблем припрема дидактички материјал, организује и изводи вежбе и експерименте	-посматра, процењује описује, групише закључује, практично примењује, црта именује -записује, упоређује експериментише, моделује истражује сакупља, ствара осмишљава, реализује	-иницијално процењивање -контролна вежба -завршни тест -полугодишњи тест -активност на часу -домаћи задатак -усмени одговори, -тестови по нивоима образовних стандарда

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета света око нас:	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву.
---	--

Корелација са другим предметима:

Свет око нас: Школа	Музичка култура: Школско звоно
Свет око нас: У насељу поштујемо правила понашања	Српски језик: Није тешко бити фин
Свет око нас: Сналажење у времену	Математика: Претходник-следбеник
Свет око нас: Сналажење у простору	Математика: Напред, назад, лево, десно
Свет око нас: Од куће до школе	Музичка култура: Н. Хиба: „Саобраћајац“
Свет око нас: Показујем осећања	Грађанско васпитање: Основна осећања и како се препознају
Свет око нас: Материјали	Ликовна култура: Меко-тврдо, глатко-храпаво
Свет око нас: Облици појављивања воде у природи	Музичка култура: Народна песма: „Ситна је киша падала“
Свет око нас: Чувајмо природју	Свет око нас: У насељу поштујемо правила понашања
Свет око нас: Домаће животиње	Српски језик: Занимљиви текстови о животињама из енциклопедија
Свет око нас: Непогоде и опасности	Свет око нас: Опасности у кући
Свет око нас: У природи је све повезано	Музичка култура: Народна песма: „Киша пада“

Литература (за наставнике и ученике):

1. Стокановић, Љиља; Лукић, Гордана и Субаков-Симић, Гордана (2021): Свет око нас 1- уџбеник. Београд: Логос
2. Стокановић, Љиља; Лукић, Гордана и Субаков-Симић, Гордана (2021): Свет око нас 1- радни листови. Београд: Логос

Свет око нас – 2. разред

Циљ: наставе и учења Света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; – оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; – се понаша тако да уважава различитости других људи; – прихвати последице када прекрши правила понашања групе; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; – препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика; – повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – одржава личну хигијену – руку, зуба и чулних органа; – примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – безбедно поступа пре и током временских непогода; – истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – пронађе нову намену коришћеним предметима;	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ	Други и ја	Групе људи: родбина, (ван)школска заједница, становници насеља. Права и обавезе чланова група. Однос потреба и жеља. Правила понашања појединаца и група. Породични, школски и празници насеља.
		Култура живљења	Симболи Републике Србије: грб, застава и химна. Типови насеља: село, град. Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroka, боравак у природи и физичка активност. Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства). Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза). Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз). Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору.
		Човек ствара	Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада. Еластичност материјала. Својства материјала одређују њихову употребу. Нова намена предмета направљених од различитих материјала. Занимања људи у граду и селу.

– наводи примере различитих облика кретања у окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; – именује занимања људи у свом насељу са околином; – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину; – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена; – разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; – разврста отпад на предвиђена места; – негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства; – повеже резултате рада са уложеним трудом.		Кретање и оријентација у простору и времену	Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи). Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равной подлози и пређено растојање тела. Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичних објеката. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба. Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена.
		Разноврсност природе	Рељеф и облици рељефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице. Рељеф у насељу и околини. Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала). Површинске воде у насељу и околини. Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства). Функције (улога) делова тела живих бића. Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске). Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи). Значај биљака и животиња за човека. Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот. Промене у природи и активности људи у зависности од годишњих доба.

Кључни појмови садржаја: природа, оријентација у простору и времену, кретање, култура живљења.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Други и ја	-дијалошка -демонстративна -илустративна -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативностоцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
Кретање и сналажење у простору и времену	-дијалошка -илустративна -демонстративна -експериментална -текстуална -учење путем открића	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	слуша, посматр, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, групиш, примењује стечено знање, мери и процењује, прави моделе	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
Жива и нежива природа	-демонстративна -илустративна -дијалошка -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	слуша, посматр, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групиш	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
Материјали и њихова употреба	-дијалошка -демонстративна	-фронтални -индивидуални	усмерава, наводи на повезивање и примену знања,	слуша, посматра, уочава, именује,	иницијални тест, домаћи задаци,

	-илустративна -експериментална -учење путем открића -писаних радова	-у пару -групни	ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, прави моделе	контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
--	---	--------------------	--	---	---

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета света око нас:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву.

Корелација са другим предметима:

Свет око нас: Поново у школи	Српски језик: Драган Лукић: „Школа“
Свет око нас: Понашамо се безбедно у саобраћају	Музичка култура: Семафор
Свет око нас: Временска лента	Српски језик: Прошло, садашње и будуће време
Свет око нас: Кретање	Физичко и здравствено васпитање: Трчање са променом правца кретања
Свет око нас: Шта утиче на кретање тела	Физичко и здравствено васпитање: Трчање преко препрека
Свет око нас: Јесен	Музичка култура: Стигла јесен
Свет око нас: Рељеф	Ликовна култура: Правимо рељеф и необичне облике
Свет око нас: Колико је сати?	Музичка култура: Миодраг Бркић: „Колико је сати“
Свет око нас: Промене које доносе годишња доба	Српски језик: Ј. Јовановић Змај: „Пролећница“
Свет око нас: Саобраћај	Музичка култура: Миња Субота: „Телефонијада“

Литература (за наставнике и ученике):

1. Стокановић, Љиља; Лукић, Гордана и Субаков Симић, Гордана (2019): Свет око нас – уџбеник за други разред основне школе. Београд: Логос

А.5 Природа и друштво

Циљ и задаци

Циљ наставе и учења Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Задаци овог наставног предмета су:

- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у систем појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог чувања, рационалног коришћења и дограђивања;
- развијање еколошке свести и разумевање основних елемената одрживог развоја.

Фонд часова:

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Трећи	2	72
Четврти	2	72

Природа и друштво– 3. разред

Циљ: наставе и учења Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
–идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; –одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; –илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; –примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; –повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; –повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; –примени правила безбедног понашања у саобраћају; –разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; –повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; –очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; –прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране;	МОЈ КРАЈ	Природа, човек, друштво	Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом крају. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај. Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: ● Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; ● Водене животне заједнице: баре, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).

-илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; -примени поступке (мере) заштите од заразних болести; -се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; -опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; -идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; -прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; -повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; -доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; -разликује природне и вештачке изворе светлости; -повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; -повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; -разликује повратне и неповратне промене материјала; -уочи сличности и разлике међу течностима - тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; -одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу;		Оријентација у простору и времену	Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије“ перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске одреднице (датум, година, деценија и век).
		Прошлост	Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.
		Кретање	Кретање тела по путањи (правилнијско и криволинијско). Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. Дејство Земљине теже – падање тела. Утицај облика тела на брзину падања. Извори светлости (природни и вештачки). Како настаје сенка – облик и величина сенке. Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.
		Материјали	Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала. Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термосбоца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.

-објасни како рециклажа помаже очувању природе; -изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; –представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); -повеже резултате рада са уложеним трудом.			
--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: крај, човек, животне заједнице, оријентација у времену и простору, прошлост краја, кретање, материјали.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Природа, човек, друштво	-дијалошка -молошка -илустративна -писаних радова -експериментална -демонстративна -писаних радова	-индивидуални -фронтални - рад у пару - групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује, анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања -организује и усмерава извођење огледа, оцењује	-посматра -описује -сакупља -истражује -закључује -прави	-иницијални тест -усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -завршни тест -полугодишњи тест -провера од 15 мин. -тестови по нивоима образовних стандарда -активности на часу
Оријентација у простору и времену	-дијалошка -молошка -експериментална -илустративна -демонстративна -решавања проблема -писаних радова	-индивидуални -фронтални - рад у пару - групни	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -мотивише, координира -наводи на повезивање и примену знања, оцењује	-посматра -описује -сакупља -истражује -закључује -бележи -прави	-иницијални тест -усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -завршни тест -полугодишњи тест -провера од 15 мин. -активности на часу -тестови по нивоима образовних стандарда

Прошлост	-дијалoшка -молошко -текст -демонстративна -илустративна -решавања проблема -писаних радова	-индивидуални -фронтални - рад у пару - грпни	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања, оцењује	-посматра -описује -сакупља -истражује -закључује -бележи -прави	-иницијални тест -усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -завршни тест -полугодишњи тест -активности на часу -тестови по нивоима образовних стандарда -провера од 15 мин.
Кретање	-дијалoшка -експериментална -илустративна -демонстративна -молошко -писаних радова	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава,наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -оцењује	-посматра -описује -сакупља -истражује -закључује -бележи -прави	-иницијални тест -активности на часу -усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -завршни тест -полугодишњи тест -тестови по нивоима образовних стандарда -провера од 15 мин.
Материјали	-дијалoшка -молошко -експериментална -илустративна -демонстративна -писаних радова	-индивидуални -фронтални - рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања, оцењује	-посматра -описује -сакупља -истражује -закључује -бележи -прави	-иницијални тест -актвност на часу -усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -завршни тест -полугодишњи тест -тестови по нивоима образовних стандарда -провера од 15 мин.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета природа и друштво:	• рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, • одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, • естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву.
---	---

Корелација са другим предметима:

Природа и друштво-Саобраћај у мом крају	Српски језик-Десанка Максимовић: „Вожња“
Природа и друштво-Реке и потоци	Српски језик-Григор Витез: „Какве је боје поток“
Природа и друштво-Оријентишемо се помоћу географске карте	Српски језик-Љубивоје Ршумовић: “Домовина се брани лепотом“
Природа и друштво-Оријентишемо се у времену	Математика-Мерење времена
Природа и друштво-Промена материјала	Ликовна култура-Мењамо започети облик

Литература (за наставнике и ученике):

1. Шикл Ерски, Андријана и Мунитлак, Марина (2021): Природа и друштво- уџбеник за трећи разред основне школе Београд. Логос
2. Шикл Ерски, Андријана и Мунитлак, Марина (2021): Природа и друштво-радна свеска за трећи разред основне школе Београд. Логос

Природа и друштво – 4. разред

Циљ: наставе и учења Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету;	МОЈА ОТАЏБИНА – РЕПУБЛИКА СРБИЈА	Природне и друштвене одлике Србије	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).

– у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса; – повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримерним садржајима у дигиталном окружењу; – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.		Човек – природно и друштвено биће	Човек – природно, друштвено и свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји. Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара. Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанак и развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак – узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).
---	--	---	--

Кључни појмови садржаја: отаџбина, оријентација у времену и простору, интеркултуралност, природни ресурси.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Природне и друштвене одлике Србије	-дијалогска -решавање проблема -илустративна -демонстративна -монологска -писаних радова	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања, оцењује	-посматра -описује -закључује -бележи -прати	-иницијални тест -активности на часу -усмени одговори -контролне вежбе -полугодишњи тест, домаћи задаци -тестови по нивоима образовних стандарда, завршни тест -провера од 15 мин.
Човек – природно и друштвено биће	-дијалогска -решавање проблема -илустративна -монологска -писаних радова -демонстративна	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију, сугерише -поставља проблем -подстицање, дискутује -анализира, мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања, оцењује	-посматра -описује -закључује -бележи -прати	-иницијални тест, активности на часу, усмени одговори -контролне вежбе -домаћи задаци -полугодишњи тест -завршни тест -тестови по нивоима образовних стандарда, провера од 15 мин.
Материјали	-дијалогска -експериментална -решавање проблема -илустративна -монологска-демонстративна -писаних радова	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију, сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује, анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања, организује и усмерава извођење огледа, оцењује	-посматра -описује -закључује -бележи -прати	-иницијални тест -активности на часу -усмени одговори -контролне вежбе, домаћи задаци -полугодишњи тест -годишњи тест, провера од 15 мин. -тестови по нивоима образовних стандарда
Прошлост Србије	-дијалогска -монологска -решавање проблема -илустративна -демонстративна -писаних радова	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише -подстицање, дискутује -анализира, мотивише-координира, наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања, оцењује	-посматра, описује -закључује -бележи -прати	-иницијални тест, активности на часу, усмени одговори -контролне вежбе, домаћи задаци -полугодишњи тест -завршни тест, провера од 15 мин. -тестови по нивоима образовних стандарда

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета природа и друштво:	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, дговорно учешће у демократском друштву.
--	--

Корелација са другим предметима:

Природа и друштво – Рачунање времена	Математика – Математички изрази
Природа и друштво – Живот у далекој прошлости	Српски језик – Народн песма: „Јетрвице адамско колена“
Природа и друштво – Српска држава за време владавине династије Немањића	Српски језик – Јован Деретић: „Културна историја Србије“ (одломак)
Природа и друштво – Пубертет	Физичко и здравствено васпитање – Исхрана

Литература (за наставнике и ученике):

1. Кандић, Александар; Субаков Симић, Гордана; Васић, Жељко; Петровић, Ивана и Матејић, Иван (2020): Природа и друштво – уџбеник за четврти разред основне школе Београд. Логос
2. Кандић, Александар; Субаков Симић, Гордана, Васић, Жељко; Петровић, Ивана и Матејић, Иван (2020): Природа и друштво – радна свеска за четврти разред основне школе Београд. Логос

А.6 Ликовна култура

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

Фонд часова:

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Први	1	36
Други	2	72
Трећи	2	72
Четврти	2	72

Ликовна култура – 1. разред

Циљ: наставе и учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; – пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; – одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; – црта на различитим подлогама и форматима папира;	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ	Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави. Уметничка занимања и производи. Сликар – слика, вајар – скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.
– користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; – обликује једноставне фигуре од меког материјала; – одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; – преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; – изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – повеже одабрану установу културе са њеном наменом; – поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе.	ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање. Покретни и непокретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре и надоле). Безбедност у саобраћају – илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача. Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљења.
		Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, непрекидана,

	ОБЛИКОВАЊЕ	груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...). Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...). Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела...
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Читање визуелних информација. Илустрација у деџим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.

Кључни појмови садржаја: простор, облик и линија.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Ликовна култура и окружење	-демонстративна -дијалогска -хеуристичка -илустративна -монологска	-индивидуални -фронтални -групни -рад у пару	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира -развија кооперативност -оцењује	-посматра -опипава -објашњава -црта, слика -изражава -ствара -ваја	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Односи у видном пољу	-демонстративна -дијалогска -кооперативна -илустративна -монологска	-индивидуални -фронтални -групни -индивидуални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира -развија кооперативност -оцењује	-посматра -дискутује -комуницира -закључује -црта, слика	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Споразумевање	-демонстративна -дијалогска -кооперативна -монологска -илустративна	-индивидуални -фронтални -групни -рад у пару	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира -развија кооперативност -оцењује	-слуша -разговара -црта	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета ликовне културе:	рад с подацима и информацијама, решавање, проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву.
---	---

Корелација са другим предметима:

Ликовна култура: Светлост и сенка	Свет око нас: Сунце
Ликовна култура: Традиција украшавања	Свет око нас: Празници и обичаји
Ликовна култура: Уметничка занимања	Свет око нас: Човек ради и ствара
Ликовна култура: Знаци	Математика: Знаци
Ликовна култура: Лепо писање	Српски језик: Штампана и писана слова
Ликовна култура: Кретање облика	Физичко и здравствено васпитање: Игре са коришћењем научених облика ходања и трчања
Ликовна култура: Линијама градимо цртеж	Математика: Права, крива, изломљена, отворена и затворена линија

Литература (за наставнике и ученике):

1. Мићић, Милутин и Мићић, Гордана (2021): Ликовна култура 1-уџбеник за први разред основне школа. Београд: Логос

Ликовна култура – 2. разред

Циљ: наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу;	ОБЛИЦИ	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).
	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).

– тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ПРОСТОР	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).
--	----------------	--

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Облици	-монологска -учење путем открића -дијалогска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Споразумевање	-монологска -демонстративна -практичан рад -дијалогска	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -оцењује	-посматра -открива, запажа -пише, црта -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Ликовне игре	-дијалогска -монологска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -показује -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Простор	-дијалогска -монологска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -показује	-посматра -открива -запажа -примењује технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета ликовне културе:	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву.
---	--

Корелација са другим предметима:

Ликовна култура: Символи	Свет око нас: Поштујемо симболе наше државе
Ликовна култура: Развој писма	Српски језик: Научили смо штампана слова латинице
Ликовна култура: Луткарска представа	Српски језик: Александар Сергејевич Пушкин: „Бајка о рибару и рибици“
Ликовна култура: Знаци	Математика: Знаци пута и подељено
Ликовна култура: Слова можемо писати, цртати, сликати и обликовати	Српски језик: Штампана и писана слова латинице
Ликовна култура: Маштам-стварам	Музичка култура: Свирам и стварам
Ликовна култура: Кретање облика у простору	Физичко и здравствено васпитање: Скакање и поскакивање
Ликовна култура: Лепа реч и гвоздена врата отвара	Српски језик: Научили смо писана и штампана слова латинице
Ликовна култура: Приче	Српски језик: Приче у сликама

Литература (за наставнике и ученике):

1. Мићић, Милутин и Мићић, Гордана (2019): Ликовна култура – уџбеник за други разред основне школе. Београд: Логос

Ликовна култура - 3. разред

Циљ: наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; -повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом;	МАТЕРИЈАЛИ	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре.

-преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; -изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; -користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; -протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; -укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; -изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; -распоређи облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; -разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; -учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; -разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.		Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...
	КОМПОЗИЦИЈА	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.
	ПРОСТОР	Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници... Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја, текстура.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Материјали	-дијалогска -демонстративна -монолошка -експериментална -илустративна	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи, ствара ситуацију -сугерише, подстиче -анализира, мотивише -координира -развија кооперативност, оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Споразумевање	-дијалогска -монологска -демонстративна -илустративна	-индивидуални -фронтални - рад у пару - груни	--усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -анализира, мотивише -координира -развија кооперативност -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Композиција	-дијалогска -демонстративна -илустративна -експериментална -монологска	-индивидуални -фронтални - рад у пару - групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -анализира, мотивише -координира -развија кооперативност -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Простор	-дијалогска -демонстративна -монологска -илустративна	-индивидуални -фронтални - рад у пару - групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -анализира, мотивише -координира -развија кооперативност -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета ликовне културе:

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња, компетенција за учење,
- естетичка компетенција, комуникација,
- одговорно учешће у демократском друштву.

Корелација са другим предметима:

Ликовна култура-Топле и хладне боје	Музичка култура-Изгубљено пиле
Ликовна култура-Ликовне приче	Српски језик- Писање празника
Ликовна култура-Кретање	Природа и друштво-Кретање тела по путањи
Ликовна култура-Уметнички занати	Природа и друштво-Занимања и делатности људи у мом крају
Ликовна култура- Композиција светла и сенки	Природа и друштво-Светлост и сенка

Литература (за наставнике и ученике): 1. Мићић, Милутин и Мићић, Гордана (2021): Ликовна култура-учбеник за трећи разред основне школе. Београд: Логос

Ликовна култура – 4. разред

Циљ: наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.	КОМПОЗИЦИЈА	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.
	НАСЛЕЂЕ	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.
	СЦЕНА	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја, текстура, светлина.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Композиција	-дијалогска -демонстративна -монологска -илустративна	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	--усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира, - развија кооперативност	-посматра -открива -запажа -примењује - тражену - технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Споразумевање	-дијалогска -демонстративна -монологска -илустративна	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	--усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише -координира, развија кооперативност, оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Наслеђе	-дијалогска -демонстративна -монологска -илустративна -учење путем открића	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише -координира, развија кооперативност, оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Сцена	-дијалогска -демонстративна -игровна активност -илустративна -монологска	-индивидуални -фронтални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише -координира, развија кооперативност, оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета ликовне културе:

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња, компетенција за учење,
- естетичка компетенција, комуникација,
- одговорно учешће у демократском друштву.

Корелација са другим предметима:

Ликовна култура – Сцена	Музичка култура – Музичке сцене
Ликовна култура – Споменици природе у Србији	Природа и друштво – Национални паркови Србије
Ликовна култура – Споменици културе у Србији	Природа и друштво – Културна баштина Србије
Ликовна култура – Печат	Српски језик – Разгледница

Литература (за наставнике и ученике): 1. Мићић, Милутин и Мићић, Гордана (2020): Ликовна култура – уџбеник за четврти разред основне школе. Београд: Логос

А.7 Музичка култура

Циљ и задаци

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничке традиције и културе свога и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

Садржаје музичке културе чине следеће активности: извођење (певање/свирање), слушање и стварање музике.

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
први	1	36
други	1	36
трећи	1	36
четврти	1	36

Музичка култура – 1. разред

Циљ: наставе и учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; – препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – поштује договорена правила понашања при слушању музике; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; – изговара у ритму уз покрет бројалице; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука. Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...). Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и солцрвено). Дечји ритмички инструменти и начини свирања на њима.

– свира по слуху звучне онотопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом; – објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи деље ритмичке инструменте; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дељим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дељим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.
		Израда дељим ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства – изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дељим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и одговора на дељим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних онотопеја и илустрација за стварање звучне приче – праћење литерарног текста.

Кључни појмови садржаја: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ	ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ
Химне Светосавска химна Државна химна Школска химна Народне песме Ерско коло Васино коло Копа цура виноград Синоћ кад је пао мрак Кад те видим на сокаку – староградска	Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме На крај села жута кућа Ми идемо преко поља Игра коло Ја посејам лан Јеж

Ој Бадњаче, Бадњаче
 Чаробна фрула – Бора Дугић
Песме за децу
 Како се прелази улица – Бранко Милићевић
 Седмица – Миња Субота
 Ивин воз – Влада и Гиле
 Ал је леп овај свет – Стеван Ст. Мокрањац и Александар Кораћ
 Учимо да бројимо – Бранко Милићевић
 Слон лепотан Дондолан – Драган Лаковић
 Бубамара – Никола Вукомановић
 Заклео се бумбар – Мирко Шоуц
 Страшан лав – С. Барић
 Успорите поред школе – хор Чаролија
 Пажљивко – хор Чаролија
 Другарство – Драган Лаковић
 Све је пошло наопачке – Миодраг Илић-Бели
 Јануарске звезде – Миодраг Илић-Бели
 Успаванка за Аћима – Миодраг Илић-Бели
 Успаванка – Бранко Милићевић
 Најлепша мама на свету – Александар Кораћ
 Пролеће у шуми – дечја песма из Финске
 Кад си срећан – дечја песма
 Деца су украс света – Миња Субота
 Лептирићу шаренићу – дечја песма
 Ишли смо у Африку – Миња Субота
 Нек свуд љубав сја – дечја песма из Белгије
Домаћи композитори
 Медведова женидба – Л. Димитријевић
 Смејалица – Дејан Деспић
 У Будиму граду – Стеван Ст. Мокрањац
 Песма о одјеку – Миодраг Илић-Бели
Страни композитори
 Скерцандо – Карл Орф
 Радецки марш – Јохан Штраус

Ситна је киша падала
 Божић, Божић благи дан
Дечје песме
 Коњ има чет'ри ноге – Зорислава М. Васиљевић
 Петлић – Емил Главник
 Зец копа репу – Зорислава М. Васиљевић
 Пекарчић – Љ. Шкарица
 Жежева успаванка – Никола Вукомановић
 Саобраћајац – Надежда Хиба
 Рођенданска песма – непознати аутор
 Авантуре малог Ју Ју – Петар Бергамо
 Ау, што је школа згодна – Миња Субота
 Није лако бубамарцу – Арсен Дедић
 Брате Иво – непознати аутор
 Букварци – Божидар Станчић
 Ускршња песма – Светлана Милић
 Ивин воз – Александар Кораћ
 Звук и тон – Зорислава М. Васиљевић
 Телефонијада – Јован Адамов
 Деда Мразе, не скрећи са стазе – Александар Кораћ
 Први снег – Божидар Станчић
 Пада снежак – Станко Коруновић
Музичке игре
 Рибар – Владимир Томерлин
 Иде маца поред тебе – Зорислава М. Васиљевић
 Зец и репа – Зорислава М. Васиљевић
 Песма у колу – словачка народна песма
 Берем, берем грожђе
 Васино коло
 Медвед бере јагоде
 Коларићу панићу
 Плива патка преко Саве
 Дуње ранке
Бројалице

Хумореска – Антоњин Дворжак Бумбаров лет – Николај Римски-Корсаков Карневал животиња (Слон, Кенгури, Кавез за птице, Кокошке и петлови) – Камиј Сен-Санс Валцер, оп. 69 бр. 2 – Фредерик Шопен Успаванка – Јоханес Брамс Крцко Орашчић (Кинески плес, Игра шећерне виле) – Чајковски Абецеда – Волфганг А. Моцарт Пчелица – Франц Шуберт Менует, Ге-дур – Бах Док месец сја – Жан Батист Лили Звончићи – Џејмс Пјерпонт	Мачка, Ишо меда у дућан Лептир и цвет, Два се петла побише Еци пеци пец Ен тен тини, Ко ко ко ко да Ластавица Бумбари, Дечак и птица Свирање на дечјим инструментима Иде мали меца – Д. Марковић Пада Снежак – Станиша Коруновић Ен тен тини, Боц, боц иглицама На крај села жута кућа Плива патка преко Саве Пишем, пишем петнаест Магарац и кукавица Модели Добро јутро, добар дан – Татјана Дробни Ресаво, водо ладна Ми идемо преко поља Фабрика бомбона – Мирјана Живковић Сол ми дај
---	--

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

Стваралаштво може бити заступљено кроз:

- импровизацију игре/покрета на одређену музику,
- израду дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала,
- музичке импровизације,
- музичка питања и одговоре,
- компоновање мелодије на задати текст,
- илустрацију доживљаја музике,
- одабир познатог музичког у односу на литерарни садржај.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Извођење музике	-демонстративна -дијалогска -игровне активности -монологска	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише -координира, развија кооперативност, оцењује	-уочава -слуша -пева -истражује -свира	-иницијално процењивање -усмено излагање -певање песама -активност на часу -домаћи задаци -практични рад (прављење инструмената)
Слушање музике	-демонстративна -илустративна -дијалогска -игровне активности -монологска	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише -координира, -развија кооперативност, оцењује	-слуша -уочава -истражује -закључује	-иницијално процењивање -усмено излагање -активност на часу -домаћи задаци
Музичко стваралаштво	-демонстративна -дијалогска -игровне активности -монологска	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира -развија кооперативност -оцењује	-слуша -уочава -истражује -закључује	-усмено излагање -певање песама -активност на часу -домаћи задаци

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичке културе:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Музичка култура: Направи музичке инструменте	Ликовна култура: Стварање нових предмета
Музичка култура: Радознали бумбар	Српски језик: Приче по низу слика
Музичка култура: извођење музике	Српски језик: основе читања и писања - подстицање ученика да опажају, посматрају, описују; правилно изговарање текста, вежбе дикције и дусања; богаћење речника; уочавање и разумевање фабуле у песми; речи којима се подражавају звуци; укрштенице

Музичка култура: слушање и стварање музике	Физичко васпитање: природни облици кретања - развој моторике, утврђивање игроликих кретних искустава; развој ритмичког кретања у заједничком деловању
Музичка култура: Распевана фарма	Свет око нас: Животиње које гаји човек
Музичка култура: Музички бонтон	Српски језик: Лепо понашање
Музичка култура: Божић, Божић благи дан	Свет око нас: Обичаји
Музичка култура: Д. Радић: „Сунчање“	Свет око нас: Сунце

Литература (за наставнике и ученике):

1. Михајловић-Бокан, Драгана и Ињац, Марина (2021): Музичка култура 1-уџбеник за први разред основне школе. Београд: Логос

Музичка култура – 2. разред

Циљ: наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; – разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – издвоји основне музичке изражајне елементе; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон.

– примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; – повезује ритам са графичким приказом; – објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи децје ритмичке инструменте; – осмисли покрете уз музику; – осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; – осмисли одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...). Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (a^1 бела, xa^1 љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на децјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на децјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Израда децјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.
---	--	---

Кључни појмови садржаја: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ	ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ
Химне 1. Светосавска химна 2. Државна химна 3. Школска химна Народне песме 1. <i>Кад се Ћира оженио</i> 2. <i>Чардаш</i>	Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме и традиционалне децје игре (уз певање) <i>Дуње ранке</i> <i>Дечја поскакуша</i>

3. <i>Ој Морава</i> 4. <i>Банатско коло</i> 5. <i>Дивна, Дивна</i> 6. <i>Моравац коло</i> Песме за децу 1. П. Ступел: <i>Пахуљице</i> 2. А. Кораћ: <i>Молимо за фину тишину</i> 3. А. Кораћ: <i>Радост Европе</i> 4. М. Субота: <i>Другарство</i> 5. Н. Херцигоња: <i>Шапутање</i> 6. М. Шоуц: <i>Заклео се бумбар</i> 7. Б. Коцкица: <i>Ласте</i> 8. Хор Колибри: <i>Тротинет</i> 9. Хор Колибри: <i>Љубав је то</i> 10. Д. Лаковић: <i>Дај ми крила један круг</i> 11. Хор Колибри: <i>Најлепша је земља моја</i> 12. Хор Колибри: <i>Какви су моји тата и мама</i> 13. С. Барић: <i>Трепти звезда плавим оком</i> 14. Р. Милосављевић: <i>Примили смо вести тазе</i> 15. Л. Вукомановић: <i>Свети Саво, мудра главо</i> 16. М. Бајагић: <i>Мали слонов</i> 17. Д. Лаковић и хор Колибри: <i>Здравица</i> Домаћи композитори 1. С. Христић: <i>Грлица, Охридска легенда</i> 2. С. Бинички: <i>Марш на Дрину</i> 3. П. Коњовић: <i>Сељачка игра</i> 4. М. Ђурђевић: <i>Анђели певају</i> 5. Љ. Манасијевић: <i>Од Бога је речено</i> Страни композитори 1. Н. Римски Корсаков: <i>Бумбаров лет</i> (The King`s Singers) 2. Ј. Штраус: <i>Анина полка</i> 3. Ф. Ж. Госек: <i>Гавота</i> 4. К. Сен Санс: <i>Карневал животиња</i> (Марш лавова, Акваријум, Птице, Магарци)	<i>Шетња</i> <i>Зелени се јагодо</i> <i>Коларићу Панићу</i> <i>Лепа Анка</i> <i>Вишњичица род родила</i> <i>С` оне стране Дунава</i> <i>Медвед бере јагоде</i> <i>Седи Ћира на врх сламе</i> <i>Ој, Јело, Јелице</i> <i>Кад смо били бебе</i> <i>Божјића песма</i> <i>Ој, Бадњаче, Бадњаче</i> <i>Помози нам Вишњи Боже</i> Дечје песме М. Милојевић: <i>На ливади</i> Л. Вукомановић: <i>Свети Саво, мудра главо</i> М. Бајагић: <i>Мали слонов</i> М. Субота: <i>Телефонијада</i> З. Христић: <i>Бус</i> Д. Лаковић: <i>Ечке, течке</i> Хор Колибри: <i>Какви су моји тата и мама</i> Ст. Коруновић: <i>Јесен</i> Ст. Коруновић: <i>Ала веје, веје</i> Хор Колибри: <i>Преко брда, преко брега</i> Ц. Пјерпонт: <i>Звончићи</i> Ж. Б. Лили: <i>Док месец сја</i> Р. Томерлин: <i>Рибар</i> Б. Мандић: <i>Свиња</i> Б. Мандић: <i>Јелен</i> Б. Мајданац: <i>Имитатори</i> Ст. Коруновић: <i>Пролећна песма</i> В. Астрадајева: <i>Пролеће (Висабаба мала)</i> В. А. Моцарт: <i>Француска песма</i> Музичке игре Перпетум цезиле: <i>Киша</i> Н. Хиба: <i>Лептир</i> М. Петров: <i>Загонетка</i>
---	---

5. П. И. Чајковски: <i>Валцер</i> , Успавана лепотица 6. Ј. Брамс: <i>Мађарска игра</i> бр. 5 7. Л. Андерсон: <i>Синкопирани сат</i> 8. П. И. Чајковски: <i>Шпанска игра</i> , Лабудово језеро 9. П. И. Чајковски: <i>Игра свирала</i> 10. А. Бородин: <i>Половецке игре</i> , Кнез Игор 11. А. Понкијели: <i>Игра сатова</i> , Ђоконда 12. Е. Григ: <i>У дворани планиског краља</i> 13. Х. Манцини: <i>Пинк Пантер</i> , тема 14. Р. Шуман: <i>Дивљи јахач</i>	В. Томерлин: <i>Семафор</i> Свирање на дечјим инструментима Народна песма: <i>С оне стране Дунава</i> Народна песма из Шумадије: <i>Шетња (Пођи Миле у наш крај)</i> Српска народна песма из Хрватске: <i>Ој, Јело, Јелице</i> Народна песма: <i>Седи Ђира на врх сламе</i> Ж. Б. Лили: <i>Док месец сја</i> В. А. Моцарт: <i>Француска песма</i> Ст. П. Коруновић: <i>Јесен (Нестало је лета)</i> Џ. Пјерпонт: <i>Звончићи</i> В. Астрацијева: <i>Пролеће (Висибаба мала)</i> М. Милојевић: <i>На ливади</i> Модел Народна песма: <i>Дошла ми бака</i> Народна песма: <i>Ресаво водо 'ладна</i> Народна песма: <i>Ми идемо преко поља</i> Народна песма: <i>Фалила ми се</i> Народна песма: <i>Сол ми дај</i> Народна песма: <i>Лазара мајка учила</i> З. М. Васиљевић: <i>Синоћ је куца лајала</i> М. Живковић: <i>Сићи мацо</i>
---	--

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Слушање музике	- монолошка - дијалошка - демонстративна - илустративна	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу
Извођење музике	- дијалошка - демонстративна - игровне активности	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише	- слуша - пева - илуструје - свира	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу

	- монолошка		- координира, развија кооперативност, оцењује		
Музичко стваралаштво	- дијалогска - демонстративна - игровне активности - монолошка	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје - прави	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичке културе:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Музичка култура: Направи музичке инструменте	Ликовна култура: Стварање нових предмета
Музичка култура: Радознали бумбар	Српски језик: Приче по низу слика
Музичка култура: извођење музике	Српски језик: основе читања и писања - подстицање ученика да опажају, посматрају, описују; правилно изговарање текста, вежбе дикције и дисања; богаћење речника; уочавање и разумевање фабуле у песми; речи којима се подражавају звуци; укрштенице
Музичка култура: слушање и стварање музике	Физичко васпитање: природни облици кретања - развој моторике, утврђивање играликих кретних искустава; развој ритмичког кретања у заједничком деловању
Музичка култура: Распевана фарма	Свет око нас: Животиње које гаји човек
Музичка култура: Музички бонтон	Српски језик: Лепо понашање
Музичка култура: Божић, Божић благи дан	Свет око нас: Обичаји
Музичка култура: Д. Радић: „Сунчање“	Свет око нас: Сунце

Литература (за наставнике и ученике):

1. Михајловић Бокан, Драгана и Ињац, Марина (2019): Музичка култура – уџбеник за други разред основне школе. Београд: Логос

Музичка култура – 3. разред

Циљ: наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
-опише своја осећања у вези са слушањем музике; -примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; -изговара бројалице у ритму, уз покрет; -пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; -наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; -разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; -повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; -препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; -повезује почетне тонове песама– модела и једноставних наменских песама са тонском висином; -комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; -свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; -осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; -осмисли музички одговор на музичко питање; -осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; -изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од ха до це² Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.

-коментарише своје и туђе извођење музике; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -учествује у школским приредбама и манифестацијама.		Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од ce^1 до ge^1). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).

Кључни појмови садржаја: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ	ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ
Химне 1. Државна химна 2. Светосавска химна 3. Школска химна Народне песме и традиционалне дечје игре Народно коло, <i>Нишки вез</i> <i>Зелени се, јагодо</i> <i>Девојчица платно бели (игра)</i> <i>Еј, дуку, дуку</i> <i>Ми смо браћа терзије</i> <i>Поскакуша</i> <i>Немања Радуловић, Нишка бања</i> <i>Бора Дугић, Чаробна фрула (избор)</i> Песме за децу <i>Станојло Рајичић, Бумбари и пчеле</i> <i>Немачка дечја песма, Клепеће млин</i> <i>Традиционална песма из Финске, Пролећна песма</i> <i>Зоран Христић, Бус</i>	Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање) <i>Разгранала грана јоргована</i> <i>Савила се бела лоза винова</i> <i>Ја посејах лубенице</i> <i>Дивна, Дивна</i> <i>Девојчица платно бели/Овако се...</i> <i>У ливади под јасеном</i> <i>Лепе ли су, нано</i> <i>На крај села жути кућа</i> <i>Људи ликујте</i> Дечје песме <i>Никола Херцигоња, Шапутање</i> <i>Бора Мајданац, Имитатори</i> <i>Хор Колибри, Лептирићу, шаренићу</i>

Драгана Михајловић Бокан, <i>Гурманска песма</i> Сунцокрети, <i>Текла вода</i> Хор Колибри, <i>Писмо Деда Мразу</i> Леонтина Вукомановић, <i>Све што деца расту више</i> Драган Лаковић, <i>Нема земље Дембелије</i> Хор Колибри, <i>Најлепша мама на свету</i> Влада и Гиле, <i>Јуца и куца</i> Бранко Милићевић, <i>Леж</i> Бранко Милићевић, <i>Успаванка</i> Драган Лаковић, <i>Бака</i> Хор Колибри, <i>Репа</i> Миро Унгар, <i>Тата ти ме волиш</i> Мића и Аћим, <i>Песма о одјеку</i> Бранко Милићевић, <i>Слатки геније</i> Бранко Милићевић, <i>Бранкови гусари</i> Домаћи композитори Александар Обрадовић, <i>Свита кроз свемир</i> Стеван Ст. Мокрањац, <i>И руковат</i> Златан Вауда, <i>Јежева кућа</i> (дечја опера) Страни композитори Николај Римски Корсаков, <i>Бумбаров лет</i> Габријел Форе, <i>Лептир</i> Петар Илич Чајковски, <i>Игра малих лабудова</i> Роберт Шуман, <i>На дрвеном коњу</i>, Роберт Шуман, <i>Дивљи јахач</i> Петар Илич Чајковски, <i>Валцер цвећа</i> Камиј Сен-Санс, <i>Карневал животиња</i> (Лабуд, Антилопе, Фосили, Корњаче) Лудвиг ван Бетовен, <i>За Елизу</i>, Антонио Вивалди, <i>Пролеће</i>, први став Антонио Вивалди, <i>Зима</i>, трећи став	Божидар Станчић, <i>Вејавица</i> Александар Кораћ, <i>Питала деца медведа Брунда</i> Константин Бабић, <i>Гаџа</i> Александар Обрадовић, <i>Хвалисави зечићи</i> Симеон Мишев, <i>Дино Саурус</i> Никола Петин, <i>Бере медвед јагоде</i> Мирко Шоуц, <i>Деда Мраз</i> Мирко Шоуц, <i>Сањалица маца</i> Хор Колибри, <i>Сервис за прање зуба</i> Миња Субота, <i>Ишли смо у Африку</i> Миодрог Илић Бели, <i>Здраво војско</i> Вера Миланковић, <i>Ми, до и река</i> Вера Миланковић, <i>Сирене</i> Миња Субота, <i>Поврћујада, Поздрав из Србије</i> Јован Адамов, <i>Сила ником није мила</i> Бранко Милићевић, <i>Чисте руке</i> Бранко Милићевић, <i>Лет, лет бубамаро</i> Музичке игре <i>Девојчица платно бели/Овако се коло игра</i> Владимир Томерлин, <i>Кукавица</i> Станко Коруновић, <i>Бака Мара</i> Дечја песма из Енглеске, <i>Шта радимо ујутру</i> Габријела Грујић <i>Жаба и жир</i> Вукомановић, <i>Буји паји</i> Народна игра <i>Ми смо браћа терзије</i> Владимир Томерлин, <i>Брзојав</i> Драган Лаковић, <i>Песма о млеку</i> Седморица младих, <i>Јуца и куца</i> Свирање на дечјим инструментима Народно коло, <i>Ерско коло</i> Црногорска народна песма <i>Под оном</i> Џејмс Пјерпонт, <i>Звончићи</i> Народна песма, <i>Жута кућа</i> Станко Коруновић, <i>Иду, иду мрави</i> Божидар Станчић, <i>Школско звоно</i>
---	---

Филмска музика Disney medley by Voca people https://www.youtube.com/watch?v=VwnMFgy3oz0 Мапет шоу: Манамана, https://www.youtube.com/watch?v=8N_tupPBtWQ Cinderella, Sing sweet nightingale https://www.youtube.com/watch?v=XgHYCuTPI_o Disney's Sleeping Beauty, Once Upon A Dream https://www.youtube.com/watch?v=15Z21XqNdpY Minions, Banana song, https://www.youtube.com/watch?v=sFukyIIM1XI Madagascar, I like To Move It, https://www.youtube.com/watch?v=hdcTmrvDOOI Камид Сен-Санс, Карневал животиња -Фосили, https://www.youtube.com/watch?v=Hlec1tmddHI Вивалди, Пролет, https://www.youtube.com/watch?v=NnURkV1Ou_w Wolfgang Amadeus Mozart, Wiegenlied (Lullaby), K.350 https://www.youtube.com/watch?v=vXRzq_8bJ3c Моцарт група, Турски марш https://www.youtube.com/watch?v=UzYGyCWeEGo Едвард Григ, In the hall of the mountain king (пример за нотна трајања и такт) https://www.youtube.com/watch?v=Wk43IDUQmTk Мапет шоу, Ода радости, https://www.youtube.com/watch?v=VnT7pT6zCcA Мапет шоу, На лепом плавам Дунаву, https://www.youtube.com/watch?v=jd8nfEdo59I					
Модел Синоћ је куца лајала До, до, шта је то Ресаво, водо 'ладна Ми идемо преко поља Фабрика бомбона /Фалила ми се Сол ми дај Лазара мајка учила/грдила Синоћ мајка оженила Марка Мирјана Живковић: Сиђи мацо Ричард Роџерс, Солмизација Дорина Радичева, Дорица, Рената, Милица					
Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
Слушање музике	- дијалогска - демонстративна - илустративна - монолошка	- индивидуални - фронтални - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - дискутује, анализира - мотивише, координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје	- иницијално процењивање - активност на часу - контролне вежбе - домаћи задатак - усмено одговарање

Извођење музике	- дијалошка - демонстративна - игровне активности - монологска	-индивидуални -фронтални - рад у пару - групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира, развија кооперативност, оцењује	-слуша -свира -истражује -уочава	- иницијално процењивање - активност на часу - домаћи задатак - контролна вежба - усмено одговарање
Музичко стваралаштво	- дијалошка - демонстративна - игровна активност - илустративна - монологска	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује, анализира -мотивише, координира, развија кооперативност, оцењује	-креира	- иницијално процењивање - активност на часу - контролне вежбе - домаћи задатак - усмено одговарање

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичке културе:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Музичка култура-Ноте	Математика-Упоредивање разломака
Музичка култура-Јачина тона	Природа и друштво-Кретање ствара звук
Музичка култура-Музички бонтон	Природа и друштво-Заштитимо се од буке
Музичка култура-Химна Светом Сави	Српски језик-Народна приповетка:“Свети Сава и сељак без среће“
Музичка култура-Боже правде	Природа и друштво-Оријентишемо се помоћу географске карте

Литература (за наставнике и ученике):

1. Михајловић Бокан, Драгана и Ињац, Марина (2021): Музичка култура-уџбеник за трећи разред основне школе. Београд: Логос

Музичка култура – 4. разред

Циљ: наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на дејим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дејим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante. Moderato. Allegro</i>). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму ce^1-ce^2. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта.

	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабрани текст.
--	-------------------------	---

Кључни појмови садржаја: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, лествица, темпо, репетиција.

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ	ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ
Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме и традиционалне дечје игре <i>Ој, девојко, душо моја</i> <i>Ој, јабуко тедена!</i> <i>Дођи, Миле, у наш крај</i> <i>Маглица се пољем повијала</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Лападу</i> (дечје игра из Финске) <i>Тита, тита лобода</i> (традиционална народна дечја игра) <i>Пљескалица</i> (традиционална народна дечја игра) Песме домаћих и страних аутора Александар Кораћ, <i>Дете није дете</i> Драгана Михајловић Бокан, <i>Протестна песма</i> Хор Колибри, <i>Десет љутих гусара</i> Хор Колибри, <i>Бора из суседног шора</i> Група аутора (Влада Алексић, Љуба Нинковић, Милорад Мандић), <i>С' оне стране дуге</i> Владимир Шаински, <i>Крокодил Гена</i> Војин Комадина, <i>Незгода</i> Војин Комадина, <i>Опера Мачкин дом</i> Микан Обрадовић, <i>Добро вече, комшинице</i>	Химне <i>Државна химна</i> <i>Светосавска химна</i> <i>Школска химна</i> Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање) <i>Кад се Тира оженио</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Банаћанско коло</i> <i>Пљескалица</i> <i>Тита, тита, лобода</i> <i>Ајд' на рогаљ, момче</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>У ливади под јасеном</i> <i>Поранила девојчица</i> Дечје песме Фрањо Лучић, <i>Полустепен</i> А. Власак, <i>Лествица</i> Никола Херцигоња, <i>Мали ђачки валцер</i> Војислав Илић, <i>Певајмо</i> Срђан Барић, <i>Срећна Нова година</i> Арсен Дедић, <i>Кад би сви људи на свету</i> Божидар Станчић, <i>Данас</i> Врапчићи, <i>Ти и ја</i> Песма из Енглеске, <i>На слово</i> Моцарт, <i>Блистај, блистај</i>

Никола Греговић, <i>Моја бака</i> Антон Погачар, <i>Крушка</i> Јапанска дечја песма, <i>Шуити, шуити бамбусов лист</i> Страни композитори Јохан Себастијан Бах, <i>Арија</i> Фредерик Шопен, <i>Полонеза А-дур</i> Фредерик Шопен, <i>Валцер а-мол</i> Сен Санс, <i>Карневал животиња (Пијанисти. Кукавица. Дугоухе личности. Финале)</i> Петар Иљич Чајковски, <i>Годишња доба</i> Сергеј Рахмањин, <i>Италијанска полка</i> Сергеј Прокофјев, <i>Пећа и вук</i> Јохан Штраус, <i>Трич трач полка</i> Јохан Штраус, <i>Радецки марш</i> Јохан Штраус, <i>На лепом, плавом Дунаву</i> Николо Паганини, <i>Капричо бр. 9</i> Андре Гретри, <i>Магарац и кукавица</i> Лирој Андерсон, <i>Санкање</i> Примењена музика Никола Херцигоња, <i>Шапутање</i>, https://www.youtube.com/watch?v=5q1LS5Zbzrs Петар Иљич Чајковски, <i>балет Лабудово језеро, Игра малих лабудова</i>, https://www.youtube.com/watch?v=Xd2nTXsivHs Петар Иљич Чајковски, <i>балет Криво Орашчић, Игра шећерне виле</i>, https://www.youtube.com/watch?v=mQqbnMSm2aQ&t=4s и https://www.youtube.com/watch?v=qC3ZlV0ppAc https://www.youtube.com/watch?v=4t0jDUQ2aJ4 Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Француска песма</i>, https://www.youtube.com/watch?v=TXhazjvazRs Жорж Бизе, <i>Кармен свита, Цигански плес</i> https://www.youtube.com/watch?v=eA7Y5bWVDzI Ђоакино Росини, <i>опера Севиљски берберин, Арија Фигара</i>, https://www.youtube.com/watch?v=mP5bXCVxSp0 Жорж Бизе, <i>опера Кармен, Марш уличних деचाка</i> https://www.youtube.com/watch?v=JctVMYvH9KY Пол Дика, <i>Чаробњаков ученик</i>, https://www.youtube.com/watch?v=cqyVZK5yN1E	Карл Орф, <i>Композиција за два металофона</i> В. Вукадиновић, <i>Сладолед</i> Ричард Роцерс, <i>Солмизација</i> (песма из филма „Моје песме, моји снови”) Војкан Борисављевић, <i>Мени су просто сипали знање</i> Хор Колибри, Тамбурица 5 и Бора Дугић, <i>На леду</i> Хор Колибри, <i>Бака и они други</i> Непознати аутор, <i>Завичају мој</i> Бранко Милићевић, <i>Ласте</i> Бранко Милићевић, <i>Добар друг ти вреди више</i> Божидар Станчић, <i>Полазак у школу</i> Војкан Борисављевић <i>Генерале, сило љута</i> Милоје Милојевић, <i>На ливади зеленој</i> Музичке игре Миодраг Илић Бели, <i>Шта да раде дланови</i> <i>Весела</i>к (бројалица) <i>Пошла кока на пазар</i> (бројалица) <i>Бим бам</i> (тапшалица) https://www.youtube.com/watch?v=DScgmrHv6wg Маријана Симић, <i>Седам</i> (тапшалица) https://www.youtube.com/watch?v=5y0sVCmMX0k <i>Форте, пиано</i> https://www.youtube.com/watch?v=IUYEvCly8Fo Свирање на дечјим инструментима Народна из Србије, <i>На крај села жута кућа</i> Народна из Србије, <i>У Милице</i> Македонска народна песма, <i>Дафина</i> Народна из Србије, <i>Весела</i>к Народна из Србије, <i>Пошла кока на пазар</i> В. Вукадиновић, <i>Сладолед</i>
--	---

Јохан Штраус, На лепом, плавом Дунаву, https://www.youtube.com/watch?v=F7fj1BtJJf8 Камиј Сен-Санс, <i>Карневал животиња – Фосили</i>, https://www.youtube.com/watch?v=Hlec1tmddHI Хенри Манцини, <i>Пинк пантер...</i> (бумвекери), https://www.youtube.com/watch?v=cG0jprCQ6Ak Џон Вилијамс, <i>филм Хари Потер, Дијагонална улица</i>, https://www.youtube.com/watch?v=z-WEzhyc3DY Мапет шоу, <i>На лепом, плавом Дунаву</i>, https://www.youtube.com/watch?v=jd8nfEdo59I Елтон Џон, Краљ лавова, <i>Круг живота</i>, https://www.youtube.com/watch?v=8zLx_JtcQVI Кристијан Коскинен, <i>филм Мавка, Шумска песма</i>, https://www.youtube.com/watch?v=effkoBQqm7g	
---	--

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Слушање музике	- дијалогска - демонстративна - монологска - илустративна	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	- усмерава, наводи - сугерише, подстиче - дискутује, анализира - мотивише, координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје	- иницијално процењивање - активност на часу - усмено одговарање - контролне вежбе
Извођење музике	- дијалогска - игровна активност - демонстративна - монологска	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	- усмерава, наводи - сугерише, подстиче - дискутује, анализира - мотивише, координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - уочава - свира	- иницијално процењивање - активност на часу - усмено одговарање - контролне вежбе
Музичко стваралаштво	- игровне активности - демонстративна - монологска - дијалогска	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	- усмерава, наводи - сугерише, подстиче - дискутује, анализира - мотивише, координира, развија кооперативност - оцењује	- креира	- иницијално процењивање - активност на часу - усмено одговарање - контролне вежбе

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичке културе:	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.
---	---

Корелација са другим предметима:

Музичка култура – Боже правде	Природа и друштво – Симболи државе
Музичка култура – Народни инструменти	Природа и друштво – Живот у далекој прошлости
Музичка култура – Завичај мој	Природа и друштво – Србија - моја домовина
Музичка култура – Музика из филма	Ликовна култура – Сцена

Литература (за наставнике и ученике):

1. Михајловић Бокан, Драгана и Ињац, Марина (2020): Музичка култура – уџбеник за четврти разред основне школе. Београд: Логос

A.8 Физичко и здравствено васпитање**Циљ и задаци**

Циљ физичког васпитања је да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су, као садржаји, утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Фонд часова:

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Први	3	108
Други	3	108
Трећи	3	108
Четврти	3	108

Физичко и здравствено васпитање – 1. разред

Циљ: наставе и учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања на просторима за вежбање;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Ходање и трчање	Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање са реквизитом, – ходање са променом, правца и смера. Техника трчања: – трчање преко препрека, – трчање са променом правца и смера, – брзо трчање 20 m са стартом из различитих почетних положаја, – игре са коришћењем научених облика ходања и трчања.
		Скакање и прескакања	Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.

– поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија фер и бодри учеснике у игри; – прихвати сопствену победу и пораз; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; – уочи промену у расту код себе и других; – уочи разлику између здравог и болесног стања; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – схвати значај коришћења воћа у исхрани; – правилно се понаша за столом.		Бацања и хватања	Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.
		Пузања, вишења, упори и пењања	Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном. Упори
		Вежбе на тлу	Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Састав од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама. Проширени садржаји Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.
		Вежбе равнотеже	Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди.
		Вежбе са реквизитима	Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом
		Плес и ритмика	Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечји поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору.
		Полигони	Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада. победим. Навијам фер.
		Здравствено васпитање	Упознај своје тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље.

			Ко све брине о мом здрављу? Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.
--	--	--	--

Кључни појмови садржаја: васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура. **Кључни појмови:** васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Физичке способности	- монологска, - дијалогска, - демонстративна, - практичних активности, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче, анализира - мотивише, - координира, развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Моторичке вештине	- монологска, - дијалогска, - демонстративна, - практичних активности, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче, анализира - мотивише, - координира, развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Физичка и здравствена култура	- монологска, - дијалогска, - демонстративна, - практичних активности, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче, анализира - мотивише, - координира, развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:	сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.
---	--

Корелација са другим предметима:

Физичко и здравствено васпитање: Упознај своје тело	Свет око нас: Делови тела човека
Физичко и здравствено васпитање: Моје здравље	Свет око нас: Чувајмо своје здравље
Физичко и здравствено васпитање: Народно коло	Музичка култура: Словачка народна песма: „Песма у колу“
Физичко и здравствено васпитање: Елементарне игре са реквизитима	Музичка култура: Бројалица: Ен, тен тини
Физичко и здравствено васпитање: Ходање по линији	Математика: Права и крива линија
Физичко и здравствено васпитање: Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музику пратњу	Музичка култура: Народна песма: „Зека копа рупу“
Физичко и здравствено васпитање: Игре са ластишима	Математика: Сабирање и одузимање

Литература (за наставнике и ученике):

1. Љубинко Милановић: Збирка 300 игара за најмлађе, Завод за уџбенике, Београд, 2004.
2. Љубинко Милановић, Милован Стаматовић: Методика наставе физичког васпитања, Учитељски факултет, Ужице, 2004.
3. Габриела Крагујевић, Физичко васпитање, Приручник за учитеље, Завод за уџбенике, Београд, 2005.

Физичко и здравствено васпитање – 2. разред

Циљ: наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Ходање и трчање Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање опружањем стајне ноге, – ходање са реквизитом, – ходање са променом правца и смера, – ходање комбиновано са различитим покретима, – ходање преко ниских препрека, – елементарне игре са ходањем. Техника трчања: – трчање преко препрека, – трчање са променом ритма, – трчање са променом правца и смера, – брзо трчање стартом из различитих почетних положаја, – трчање 30 m – елементарне игре са трчањем.
		Скакања и прескакања Прескакање вијача, палица и других реквизита поређаних на тлу једноножним и суножним одскоком. Комбинације скокова, Скок удаљ и увис из места и залета. Скок са повишене површине. Припремне вежбе за прескок: игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.

– примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује успех у вежбању;			
		Бацања и хватања	Ходање и трчање са котрљањем лопте. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис без и са okreом за 360⁰. Вођење лопте једном и другом руком у месту и кретању. Додавање лопте једном и другом руком. Вођење лопте у ходању и трчању. Гађање лоптом у импровизовани кош, ниски кош и гол. Елементарне игре са вођењем, додавањем и гађањем лоптом у циљ. Штафетне игре и друге елементарне игре лоптом (вођење, хватање, додавање).
		Пузања, вишења, упори и пењања	Помицање на дохватном вратилу са погрченим ногама у вису предњем. Помицање у вису предњем окретањем за 180⁰, са укрштеним хватом. Њихање уз помоћ. Проширени садржаји Узмак корацима уз косу површину. Бочно пењање уз лестве са наизменичним прехватањем и опирањем истовремено обема ногама.
		Вежбе на тлу	Основни садржаји Два повезана колута напред. Колут напред и скок пруженим телом.

			Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Колут назад. Састав од научених елемената. Игре усвојених вежби. Проширени садржаји Колут напред из упора стојећег опружених ногу. Колут преко лопте. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.
		Вежбе равнотеже	Основни садржаји Мала вага на тлу, клупи и ниској греди. Ходање привлачењем на целом стопалу и успон. Ходање опружањем стајне и предножењем замајне ноге. Ходање уназад на греди. Састав из првог разреда допунити наученим вежбама. Проширени садржаји Наскок кораком на греду. Чучањ и окрет у чучњу за 90⁰ и 180⁰. Састав из првог разреда допунити вежбама ходањем уназад и окретом у чучњу за 180⁰. Одељенско такмичење.
		Вежбе са реквизитима	Вежбе обликовања сареквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Прескакање вијаче на различите начине. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Полигон и елементарне игре уз коришћење реквизита
		Плес и ритмика	Основни садржаји Народно коло и дечији плес по избору. Повезивање елемената из првог разреда у композицију Основни ритмички покрети са реквизитима. Проширени садржаји Прескакање вијаче уназад. Комбиновано прескакање вијаче напред-назад. Ходање и трчање са бацањем и хватањем лопте и обруча. Вежба са вијачом

		Полигони	Кобиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристојно.
		Здравствено васпитање	Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и кости мога тела. Телесни развој. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.

Кључни појмови садржаја: базична кретања, вежбање, игра, здравље, васпитање.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Физичке способности	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира - развија кооперативност, оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Моторичке вештине	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира - развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Физичка и здравствена култура	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира, мотивише, координира - развија кооперативност	- слуша, посматра - изводи кретања - уочава, дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - поштовање правила - активност на часу

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:	сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.
---	--

Корелација са другим предметима:

Физичко и здравствено васпитање: Моје здравље	Свет око нас: Чувајмо своје здравље
Физичко и здравствено васпитање: Народно коло	Музичка култура: Народна песма: „Пролећно коло“
Физичко и здравствено васпитање: Мишићи, зглобови и кости мога тела	Свет око нас: Сваки део тела има своју улогу
Физичко и здравствено васпитање: Ходање по линији	Математика: Права и крива линија, дуж
Физичко и здравствено васпитање: Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музику пратњу	Музичка култура: Трајање тонова
Физичко и здравствено васпитање: Игре са ластима	Математика: Множење и дељење

Литература (за наставнике и ученике):

1. Габриела Крагујевић, Физичко васпитање, Приручник за учитеље, Завод за уџбенике, Београд, 2005.

Физичко и здравствено васпитање – 3. разред

Циљ: наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Основни садржаји Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације.

- одржава равнотежу у различитим кретањима; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе децји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени правила игре; -навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; - прати промене у тежини и висини код себе и других; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - користи здраве намирнице у исхрани; - повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.			Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ	Атлетика	Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником
		Спортска гимнастика	Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди.
		Основе тимских, спортских и елементарних игара	Између четири ватре Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“.

		Плес и ритмика	Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази.
		Пливање	Прилагођавање на водену средину и основна обука пливања.
		Полигони	Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Футсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј“ (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности.
		Здравствено васпитање	Моје срце – пулс. Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде.

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Физичке способности	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира	- слуша, посматра - изводи кретања - уочава - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила - извршавање задатака

	(телесно-кинестетичке		- развија кооперативност - оцењује		
Моторичке вештине	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише - подстиче, анализира - мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила - извршавање задатака
Физичка и здравствена култура	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира - мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност ученика - поштовање правила - извршавање задатака

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:

- сарадња,
- компетенција за учење,
- естетичка компетенција,
- комуникација.

Корелација са другим предметима:

Физичко и здравствено васпитање-Вежбе за развој снаге са и без реквизита	Српски језик- Д. Радовић: „А зашто он вежба“
Физичко и здравствено васпитање- Народно коло	Музичка култура- Игра коло
Физичко и здравствено васпитање-Вежбе за развој брзине	Музичка култура-Темпо
Физичко и здравствено васпитање-Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди	Природа и друштво-Кретање тела по путањи
Физичко и здравствено васпитање-Значај воћа и поврћа у исхрани	Природа и друштво-Њиве, повртњаци и воћњаци

Литература (за наставнике и ученике):

1. Љубинко Милановић: Збирка 300 игара за најмлађе, Завод за уџбенике, Београд, 2004.
2. Љубинко Милановић, Милован Стаматовић: Методика наставе физичког васпитања, Учитељски факултет, Ужице, 2004.
3. Габриела Крагујевић, Физичко васпитање, Приручник за учитеље, Завод за уџбенике, Београд, 2005.

Физичко и здравствено васпитање – 4. разред

Циљ: наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно држи тело; – самостално коригује неправилно држање; – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи терминологију вежбања; – поштује правила понашања на вежбалиштима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – поштује и примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – сагледа резултате физичких способности; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчком техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој.
		Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места. – састав.

– уредно одржава простор у коме живи и борави; – увиди значај правилне исхране за вежбање; – повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета и кретања; – користи научена вежбања у рекреацији породице; – правилно реагује у случају повреде у школи; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.			
		Основе тимских, спортских и елементарних игара	Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал”. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јацент.
		Плес и ритмика	Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази.
		Пливање	Основна обука пливања. Скок на ноге.
		Полигони	Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.

	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основна правила вежбања. Основна правила мини- рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време.
		Здравствено васпитање	Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Физичке способности	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира - развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила - извршавање задатака
Моторичке вештине спорт и спортске дисциплине	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију, сугерише - подстиче, анализира - мотивише	- слуша, посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила - извршавање задатака

			- координира, развија кооперативност, оцењује	- поштује правила	
Физичка и здравствена култура	- монолошка, - дијалогска, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша, посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила - извршавање задатака

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:

- сарадња,
- компетенција за учење,
- естетичка компетенција,
- комуникација.

Корелација са другим предметима:

Физичко и здравствено васпитање-Вежбе лоптом	Музичка култура - Динамика
Физичко и здравствено васпитање- Народно коло из краја у којо се налази школа	Музичка култура - Шетња
Физичко и здравствено васпитање-Вежбе за развој брзине	Музичка култура - Темпо
Физичко и здравствено васпитање- Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.	Математика – Математички изрази
Физичко и здравствено васпитање Значај лекарских прегледа за вежбање	Приода и друштво – Спознај себе

Литература (за наставнике и ученике):

1. Љубинко Милановић: Збирка 300 игара за најмлађе, Завод за уџбенике, Београд, 2004.
2. Љубинко Милановић, Милован Стаматовић: Методика наставе физичког васпитања, Учитељски факултет, Ужице, 2004.
3. Габриела Крагујевић, Физичко васпитање, Приручник за учитеље, Завод за уџбенике, Београд, 2005.

А. 9 Дигитални свет**Дигитални свет - 1. разред**

Циљ: наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталних компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; - наводе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; - упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; - упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; - користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); - упореди дигитални и папирни уџбеник; - упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; - наведе неке од карактеристика „пааметног“ дигиталног уређаја; - наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.
баштине; - наводе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; - наводе неке од здравствених разлика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталног уређаја; - доводе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; - наброји основне податке о личности; - објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; - именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Дигитални уређаји и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним собама или особама који комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).
контакта са не примерним дигиталним садржајем , непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; - наводе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин		Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења

(примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; - анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; - протумачи симболе познатог/договореног значења и спроводе поступак описан њима; - уочи и исправи грешку у симболима изражено упутству (алгоритму) , провери ваљаности свог решењаи по потреби га поправи (самостално или сараднички); - доводи у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	једноставног проблема. Тумачење постојећих и креирање алгоритама израженим симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму. Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.
---	-------------------------------------	---

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета дигитални свет:

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња,
- компетенције за учење, дигитална компетенциј,
- комуникација.

Начин остваривања програма:

-**методе рада:** монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, логичке и др.), решавање проблема-хеуристички приступ.

-**облик рада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности:

-**наставника:** усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује

-**ученик:** слуша, посматра, манипулише сликама, црта, прави, решава задатке.

Начин примене и праћење исхода: иницијални тест, активности на часовима, домаћи задатак.

Корелација са другим предметима :

Дигитални свет: Дигитални уређаји	Музичка култура: Музички инструменти
Дигитални свет: Дигитални уређаји и наше здравље	Физичко и здравствено васпитање: У здравом телу здрав дух
Дигитални свет: Комуникација посредством дигиталних уређаја	Српски језик: Реч и реченица
Дигитални свет: Дигитални уређаји у различитим занимањима	Свет око нас: Занимања

Литература за наставнике и ученике:

1. Анђелковић, Наташа; Калафатић, Биљана и Ињац, Марина (2021): Дигитални свет за први разред основне школе Београд. Логос

Дигитални свет – 2. разред

Циљ: наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике; – креира елементе покретне слике;	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.
креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; – наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон. Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја. Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.
	АЛГОРИТАМСКИ	

– организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; – предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; својим речима објасни појам алгоритам.	НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема.
– анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног		Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљање грешака у програму.

Кључни и појмови садржаја: онлајн учење, дигитална слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја, комуникација, лични подаци, одлагање електронског отпада, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета дигитални свет:	• рад с подацима и информацијама, • решавање проблема, сарадња, • компетенције за учење, дигитална компетенциј, комуникација.
--	---

Начин остваривања програма:

-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, логичке и др.), решавање проблема-хеуристички приступ.

-облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности: наставника: усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује; ученик: слуша, посматра, манипулише сликама, црта, прави, решава задатке.

Начин примене и праћење исхода: иницијални тест, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима, домаћи задатак.

Корелација са другим предметима :

Дигитални свет: Интернет бонтон	Свет око нас: Понашање у првозном средству
Дигитални свет: Организација времена и услова за рад при онлајн учењу	Свет око нас: Мерење времена
Дигитални свет: Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине	Свет око нас: Чувајмо природу
Дигитални свет: Разлагање проблема на мање целине	Математика: Редослед рачунских операција

Литература за наставнике и ученике: Ињац, Марина и Јовановић, Јован (2021): Дигитални свет 2 – уџбеник за други разред основне школе. Београд: Логос

Б. Обавезни изборни наставни предмети**Б.1 Верска настава****Верска настава 1. разред**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса; - бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе.	УВОД	Учимо о нашој вери
- моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици); - моћи да препозна да не можемо једни без других; - знати да нас љубав повезује са другима; - знати да се правилно осени крсним знаком; - знати да је Бог Света Тројица (Заједница); - знати да крштењем постајемо.	ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА	Моја породица Моја школа и другари Ми смо део Божје породице (Цркве)
- знати да заједница са Богом почива на слободи; - знати да је послушност израз љубави; - моћи да препозна да је даривање плод љубави; - моћи да сазна да је молитва разговор са Богом; - моћи да усвоји текст молитве Оче наш; - знати да је Бог Отац створио свет из љубави; - моћи да препозна да је наш живот Божји дар; - знати да Бог жели да живимо у заједници са Њим; - показивати жељу да љубав исказује на конкретан начин; - бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом.	ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ	Послушност Даривање – наша љубав Цео свет на дар Оче наш - зовео нашег Бога
- моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима); - моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави; - моћи да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божић, Божић); - моћи да препозна да је Свети Сава посветио свој живот Богу због љубави према Њему; - код ученика ће се развити жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења;	ХРИСТОС СЕ РОДИ!	Бог долази у овај свет Христос се роди – Божић у мом дому Како је Растко постао Св. Сава Свети Сава, слава у школи и у мојој породици

- код ученика ће се развити жеља да према ближњима подражава пример љубави Светога Саве.		
- моћи да опише појединости библијске повести о стварању света; - моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредног окружења; - знати зашто за Бога кажемо да је Творац; - моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе; - уочити да се у Цркви остварује.	ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ	Бог ствара свет Свет је наш дом Прихватимо дарове Божје
- упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича); - препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима; - усвојити садржај и мелодију песме „Знаш ли ко те љуби силно“; - бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу; - препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима); - препознати да је прослава празника догађај целе породице; - моћи да опише прослављање Васкрса у својој породици; - знати обичаје у вези са Васкрсом; - развијати потребу да делима исказују љубав; - развијати жељу да учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанског празника.	ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ	Христова љубав према човеку и свету Препознајемо Христову љубав Христос васкрсе!
- моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку; - на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе; - препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу; - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда основне школе; - развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи.	НАША БРИГА О СВЕТУ	Човек домаћин у свету Радост служења Љубав према људима и природи је љубав према Богу Сваки човек је за нас Христос Научили смо о нашој вери

Верска настава 2. разред

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	УВОД	Ми смо Црква
- знати да се Крштењем постаје члан Цркве; - знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих; - знати да је Црква заједница са Богом; - разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо); - на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови; - моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве; - знати да у Литургији учесује само онај ко је крштен и ко то жели; - желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова.	МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	Крштењем постајемо чланови Цркве Црква – заједница Храм – место окупљања заједнице Литургија – догађај Цркве Заједница радости
- препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији; - знати да свако у Цркви има своју службу; - уочити међусобну повезаност служби у Цркви; - уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова; - уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве; - моћи да објасни службу Епископа у Цркви; - моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом; - уочити да Епископ предводи молитву Цркве; - моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири; - ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви.	ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ	Народ Божји, различите службе Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон Многе службе, једна Црква Епископ – слика Христова на Литургији Ко су монаси?
- уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици; - знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас; - уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих; - знати молитву Богородице Дјево; - усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“; - знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица; - знати да је Свети Сава наш први Архиепископ; - знати ко је подигао манастир Хиландар; - пожелети да радо учествује у прослављању празника;	ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	Пресвета Богородица – мајка Христова Божић – Христос се роди! Богојављење – Христос је Син Божји Свети Сава и Свети Симеон

- пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици.		
- моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу; - уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом; - моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете; - уочити да је заједничка трпеза израз љубави; - знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве; - моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране; - уочити сличности елемената Литургије и славе; - код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији.	ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	Литургија наш дар Богу Литургијски предмети Причешће - храна за живот вечни Слава у мојој породици
- препознати значај празновања Васкрса; - проширити своја знања о Христовом Васкрсењу; - уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа; - знати да је Христос увек са нама; - исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз.	СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	Христос је са нама у Литургији Причешће у мом животу Празнујемо Васкрсење Христово Христово Васкрсење – наше васкрсење
- знати да наброји основне делове храма; - уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије; - знати да објасни ко су светитељи; - испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо; - уочити да постоје светитељи и у данашње време; - сазнати о неким светитељима новијег доба; - бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама; - бити подстакнут да воли природу и друге људе; - бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје.	ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	Православни храм Икона - прозор у Царство Божје Буди и ти иконописац Царство Божје у светима

Верска настава 3. разред

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	УВОД	Свет је створен за тебе, чувај га!
- препознати неке елементе библијске повести о стварању света;	БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	Свето Писмо нам сведочи о настанку света

- моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; - моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; - моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; - моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; - уочити да је човек сличан Богу; - бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; - развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи.		Света некада уопште није било (1. и 2. дан стварања) Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања) Све врви од живота (5. и 6. дан стварања) Створен сам да личим на Бога
- знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; - препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; - увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; - увидети да Бог жели да свет постоји вечно; - увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; - увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; - знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; - упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; - уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; - упознати садржај молитве Анђелу чувару; - усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“; - бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи; - бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит).	БОГ НАС ВОЛИ	Бог ствара свет из љубави Бог, људи и природа Свет не може без Бога Бог се брине о свету Божји весници
- уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; - проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; - уочити да нема љубави без служења ближњима; - упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима; - бити подстакнут да љубав препознаје као служење; - знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.	ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	Човек домаћин и свештеник у свету Свети Сава Свети Сава брине о нама Радост служења
- препознати да је Литургија захвалност Богу; - уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом;	ЛИТУРГИЈА- ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ	Наши дарови благодарности Литургија - преображај света

- увидити везу Литургије и спасења човека и света; - проширити своја знања о празнику Васкрсења; - увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; - усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“; - бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; - бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима.		Литургија – молитва за спасење човека и света Васкресење Лазарево Васкрсење Христово
- препознати личну одговорност за творевину; - увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; - увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; - препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе; - бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; - бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; - ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света.	ЧОВЕК И ПРИРОДА	Све чека на љубав човека Чувамо дарове Божије љубави Стварање света у православној иконографији Икона света створеног за мене

Верска настава 4. разред

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда; - уочити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања; - желети да активно учествује на часовима верске наставе.	УВОД	Дружимо са Богом и светима
- уочити важност постојања заједнице; - уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; - уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; - знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; - знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; - уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно; - бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве; - бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји;	ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	Заједница је основ живота Црква је наш избор Црква је заједница са Светом Тројицом Црква је циљ стварања света Свет изван заједнице са Богом Свет у заједници са Богом

- бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар.		
- уочити да нас Христос позива у лични однос – заједницу љубави; - увидети да су апостоли људи који су слични нама; - уочити да је вера основ заједнице са Богом; - увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; - разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); - усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“; - бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам.	ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ	Христос позива Апостоле Вера основ заједнице Апостоли позивају свет Човек само срцем јасно види Христос нас зове Божић
- поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; - увидети да су сви позвани да буду светитељи; - уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; - знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; - уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; - знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом; - препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо; - бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; - бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.	ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА	Светитељи - сведоци љубави Божје Свети Сава - путеводитељ у живот вечни Успињање ка Христу (опис н.ј – прича о Закхеју) Свети Симеон Богопримац - сусрет са Христом Литургијско путовање заједнице свих светих
- увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; - уочити да је грех наш погрешан избор; - увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; - увидети да без врлина нема љубави; - уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; - упознати најважније хришћанске врлине; - увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; - увидети да се и врлине усавршавају; - бити подстакнут да следује светитељима Божјим; - бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине.	ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА	На путу светости Усавршавању нема краја Пут ка вечности Хришћанске врлине Врлинослов – свети нас уче
- уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; упознати садржај молитве «Царе небески»; - увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље; - код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; - бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе.	СА НАМА ЈЕ БОГ	Васкрсење и Педесетница Црква је икона Царства Божијег Црквена уметност - одсејај Царства Божијег

Б.2 Грађанско васпитање

Фонд часова:

разред	недељни фонд часова	годишњи фонд часова
први	1	36
други	1	36
трећи	1	36
четврти	1	36

Грађанско васпитање – 1. разред

Циљ: наставе и учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – препозна код себе и других основна осећања; – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Кога се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима.

– разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима; – својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници; – препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију	Одељење/група као заједница	Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња	Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе	Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или панона, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

Кључни појмови садржаја: различитости, комуникација и права.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише,	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује,	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

	- демонстративна - метода практичних радова и радионице		дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	-усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
--	--	---	---	--	---

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета грађанског васпитања:	рад с подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини.
---	---

Корелација са другим предметима:

Грађанско васпитање: Да вам се представим	Српски језик: Моја породица
Грађанско васпитање: Наше сличности и разлике	Свет око нас: У школи се договарамо и поштујемо правила понашања
Грађанско васпитање: Правила понашања	Српски језик: Д. Бојичић: „Буквар лепог понашања“
Грађанско васпитање: Сарадња	Физичко и здравствено васпитање: Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби

Литература (за наставнике и ученике):

1. Н. Игњатовић Савић: Сазнања о себи и другима, Република Србија, Министарство просвете и спорта, Београд, 2005.

Грађанско васпитање – 2. разред

Циљ: наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – исказе своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дејим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; – даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	Групни идентитет Ко смо ми – сличности и разлике? Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...). Од чега зависи функционисање и напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост. Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи. Осећања Изражавање сопствених осећања. Осећања других, како их препознајемо и уважавамо. Веза осећања са мислима и понашањима. Потребе и права Моје потребе и потребе других. Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања. Веза са правима. Права детета Конвенција о дејим правима. Различити смо, али су нам права иста. Људска права важе свуда и за сваког. Кршење и заштита права Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права деце у одељењу и школи. Знам како и коме да се обратим за помоћ.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	Школа као заједница Вредности школе као заједнице – равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Правила у школи и њихова функција.

– представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу		Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице. Односи у заједници Како радим сам, а како у групи? Шта у школи радимо заједно? У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? Како комуницирамо у групи? Насилна и ненасилна комуникација. Сукоби Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог. Посредовање у сукобу. Конструктивно решавање сукоба.
договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	Безбедност ученика у школи Ученици имају право на заштиту и безбедност. Правилник школе о безбедности ученика. Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе – на излету и на настави у природи. Безбедност ученика је одговорност свих – запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван школе. Безбедно и небезбедно понашање на интернету. Одговорна употреба мобилног телефона.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	Како учинити школу безбедним местом за све – планирање и извођење једноставне акције. Кораци у планирању и извођењу акције. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео-снимци фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

Кључни појмови садржаја: група, школа као заједница, безбедност у школи.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	- монолошка - игровне активности, - дијалошка - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	- монолошка - игровне активности, - дијалошка - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета грађанског васпитања:

рад с подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини.

Корелација са другим предметима:

Грађанско васпитање: Моје потребе и потребе других	Свет око нас: Моје потребе, моје жеље
Грађанско васпитање: Групи којој припадамо	Свет око нас: С вршњацима ван школе
Грађанско васпитање: Сукоби	Српски језик: Душко Трифуновић: „Два јарца“
Грађанско васпитање: Сарадња	Физичко и здравствено васпитање: Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби

Литература (за наставнике и ученике):

1. Приручник за наставнике Грађанског васпитања у првом циклусу образовања и васпитања, Мисија ОЕБС-а у Србији и Завод за унапређење образовања и васпитања, 2020, Београд
2. Ршумовић Љубивоје, Буквар дејчјих права, УНИЦЕФ 1995.
3. Конвенција УН о правима детета, УНИЦЕФ.

Грађанско васпитање – 3. разред

Циљ: наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- својим понашањем показује да прихвата различитост других; - препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; - се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама;	ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе

- препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; - укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; - објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; - укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; - наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; - наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; - тражи помоћ у ситуацијама кршења својих		Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаки су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.
или туђих права; - наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; -опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; - пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; - испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; - заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, културним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,.

промоцији и вредновању		Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глумим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи	Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности. Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници	Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

Кључни појмови садржаја: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
	- монолошка	- фронтална - индивидуална	усмерава, наводи на	слуша, посматра,	- активност на часу - домаћи задаци

ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	- игровне активности, - дијалошка - илустративна - демонстративна	- у пару - групни	повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише,	учава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање,	- сарадња у пару и групи са вршњацима - истраживачки рад
	- метода практичних радова и радионице		координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика	испољава, бележи, црта, изражава, дискутује, истражује	
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	- монолошка - игровне активности, - дијалошка - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, учава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује, истражује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима - истраживачки рад
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи	- монолошка - игровне активности, - дијалошка - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, учава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници	- монолошка - игровне активности,	- фронтална - индивидуална - у пару	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје,	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује,	- активност на часу - домаћи задаци
	- дијалошка - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- групни	ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- сарадња у пару и групи са вршњацима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета грађанског васпитања:

- рад с подацима и информацијама, сарадња,
- компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву,
- одговоран однос према околини.

Корелација са другим предметима:

Грађанско васпитање- Живот у заједници	Природо и друштво-Мој крај
Грађанско васпитање-Различитости у нашој локалној заједници	Природа и друштво-Поштујемо се и помажемо
Грађанско васпитање- Сарадња	Физичко и здравствено васпитање-Између две ватре

Литература (за наставнике и ученике):

1. Приручник за наставнике Грађанског васпитања у првом циклусу образовања и васпитања, Мисија ОЕБС-а у Србији и Завод за унапређење образовања и васпитања, 2020, Београд
2. Ршумовић Љубивоје, Буквар дејчјих права, УНИЦЕФ 1995.
3. Конвенција УН о правима детета, УНИЦЕФ.
4. Розенберг М: Језик саосећања, Завод за уџбенике, Београд, 2002.
5. Н. Игњатовић Савић: Сазнања о себи и другима, Креативни центар, Београд, 2012.

Грађанско васпитање – 4. разред

Циљ: наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – <i>Мисли глобално делуј локално.</i> Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.
– испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у		Потрошачко друштво

групном раду; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура Порукe медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.

Кључни појмови садржаја: право на здраву животну средину, култура, интеркултуралност, права потрошача.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	-монологска - игровне активности, -дијалогска -илустративна -демонстративна - метода практичних радова и радионице	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, , сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује, истражује	-активност на часу -домаћи задаци -сарадња у пару и групи са вршњацима -истраживачки рад

ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	-монологска -игровне активности, -дијалогска -илустративна -демонстративна -метода практичних радова и радионице	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује, истражује	-активност на часу -домаћи задаци -сарадња у пару и групи са вршњацима -истраживачки рад
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	-монологска -игровне активности, -дијалогска -илустративна -демонстративна -метода практичних радова и радионице	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, дискутује, анализира, мотивише, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује, истражује	-активност на часу -домаћи задаци -сарадња у пару и групи са вршњацима -истраживачки рад
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	-монологска -игровне активности, -дијалогска -илустративна -демонстративна -метода практичних радова и радионице	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	-активност на часу -домаћи задаци -сарадња у пару и групи са вршњацима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета грађанског васпитања:	• рад с подацима и информацијама, сарадња, • компетенција за учење, • естетичка компетенција, • комуникација, • одговорно учешће у демократском друштву, • одговоран однос према околини.
---	--

Корелација са другим предметима:

Грађанско васпитање - Узајамни утицај природе и човека	Природа и друштво – Чувамо богатство и лепоте Србије
Грађанско васпитање – Право на здраву животну заједницу	Природа и друштво – Права и обавезе
Грађанско васпитање – Материјално и нематеријално наслеђе	Природа и друштво – Културна баштина Србије
Грађанско васпитање - Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада	Ликовна култура – Деколаж

Литература (за наставнике и ученике):

1. Приручник за наставнике Грађанског васпитања у првом циклусу образовања и васпитања, Мисија ОЕБС-а у Србији и Завод за унапређење образовања и васпитања, 2020, Београд
2. Ршумовић Љубивоје, Буквар децјих права, УНИЦЕФ 1995.
3. Конвенција УН о правима детета, УНИЦЕФ.
4. Розенберг М: Језик саосећања, Завод за уџбенике, Београд, 2002.
5. Н. Игњатовић Савић: Сазнања о себи и другима, Креативни центар, Београд, 2012.

4. ПРОГРАМ ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ, ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

4.1 Пројектна настава

У трећем и четвртном разреду пројектна настава је предмет, а у првом и другом разреду облик рада.

Планом наставе и учења у првом циклусу основног образовања и васпитања дефинисана је пројектна настава као облик образовно-васпитног рада којим се развијају опште међупредметне компетенције уз употребу информационо комуникационих технологија. Усмерена је на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу тако и у процесу учења.

Потреба за увођење пројектне наставе, већ у првом разреду основне школе, почива на савременом схватању детета, наставе, функције образовања и сазнавање као социјалне конструкције подржане кроз сарадничко деловање, коришћењем различитих извора информација и активности.

Пројектна настава је део целокупног образовно-васпитног рада и прати наставни процес уважавајући специфичности наставних предмета. Планом наставе и учења предвиђено је да се пројектна настава реализује са једним часом недељно или као двочас сваке друге недеље. Планирање и организовање пројектне наставе треба да садржи следеће кораке:

- дефинисање циља и исхода које се пројектом жели постићи;
- планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада;
- реализацију планираних активности;
- приказ добијених резултата и продуката пројекта;
- вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта).

При планирању треба дефинисати и тип пројекта. За први разред најпримернији је полуструктурирани тип пројекта. Полуструктурирани тип пројекта подразумева ограничен избор тема које ученицима предлажу учитељи. Како од избора ученика зависи које теме ће бити реализоване, није могуће саставити прецизан годишњи план. Међутим, могуће је планирати које ће теме бити предложене ученицима. Пример тема које се могу понудити ученицима:

- Моја школа; Шта у кући вреба, увек треба знати; Чувамо нашу околину; Мени треба здрава храна,
- У потрази за Змајом; Лепо понашање; Исти, а различити; Чаробни кутак наше учионице,
- Од сликовнице до енциклопедије; Лице науке; Трошим, али паметно; Знањем против поплава,
- Мислим на ваздух; Игра је најважнији дечји посао; Волонтер сам, тим се дичим,
- Шта у кући вреба увек треба знати; Распевана дружина; Распевана фарма; Дигитални свет,
- Шетам, гледам, стварам; Лепо мисли, лепо пиши; Друштвене игре некад могу и сада
- Те зелена биљке; Разне кесе свуда расуте много ме љуте; Дошао нам мај на чај,
- Од њиве до трпезе; Штедимо-више вредимо; Прича једног креденца; Еколошка патрола,
- Хербаријум, лична карта биљака; Дечји водич кроз моје место; Ускршњи обичаји у мом месту,
- Водич кроз четири годишња доба у мом месту; Прича једне добре роде; Или грми, ил се земља тресе,

- Чаробни кишобран; Слово по слово причита; На путу око света; Игре без границе; Квизоманија...

Кроз пројектну наставу треба започети са развијањем основа дигиталне писмености са циљем да ученик буде у стању да:

- правилно укључи рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и искључи рачунар;
- користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника;
- правилно седи при раду за рачунаром;
- зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја.

Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима. То се може постићи представом, изложбом, прављење брошура, прављење макета, текст у новинама...

Пројектном наставом тачније њеном сврхом и њеним најважнијим исходима треба да буду упознати и родитељи/старатељи ученика.

4.2 Допунска настава

Српски језик – 1. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
Почетно читање и писање	-припрема за читање и писање, почетно читање и писање -разумевање прочитаног, -изговарање и писање гласова (ђ, ћ, ч, ц, љ, ј, р)	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-именује и чита слова, -прави речи од слова, -прави од речи реченице, -чита текстове са разумевањем прочитаног (штампаним и писаним словима ћирилице) -вежба у изговору и писању гласова (ђ, ћ, ч, ц, љ, ј, р) -пише по диктату	-правилно изговарати гласове -правилно интонирати реченицу -записује правилно дата слова, дате речи и реченице (штампаним и писаним словима ћирилице) -раузме прочитано -изговара и записује правилно гласове (ђ, ћ, ч, ц, љ, ј, р)

ЈЕЗИК (Граматика)	-реченица; реч; глас и слово - препознавање -разликовање реченице (обавештајна, упитна и узвична)	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања	-препознаје слова, речи, реченице -игра се мењајући гласове у речима, -препозна обавештајну, упитну и узвичну реченицу	-правилно изговарати гласове, речи и реченице -зна да напише обавештајну, упитну и увичну реченицу
ЈЕЗИК (Правопис)	-употреба великог слова на почетку реченице -употреба великог слова у писању личних имена и презимена, насеља, улица, назив школе	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише-координира -наводи на повезивање и примену знања	-започиње реченицу велики словом -пише лична имена и презимена, једночлана имена насеља, имена улица и назив школе	-правилно употребљавати велико слово на почетку реченице у писању имена и презимена, имена једночланих назива, имена улица и назив школе

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Српски језик – 2. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
Језичка култура	-Припрема за читање и писање, штампаним и писаним словима латинице	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем	-именује и чита слова латинице (штампаним и писаним словима)	-правилно именује и записује слова латинице (штампаним и писаним словима)

	-разумевање прочитаног -писмено изражавање (описивање, препричавање)			-подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-пише по диктату штампаним и писаним словима латинице	-записује правилно дате речи и реченице (штампаним и писаним словима латинице) -раузме прочитано -писмено се изражава (описивање, препричавање)
ЈЕЗИК (Граматика)	-самогласници и сугласници -именице (властите и заједничке), род и број именица -глаголи, глаголска времена -реченице по значењу и облику -придеви (описни) -бројеви (основни и редни)	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координ. -наводи на повезивање и примену знања	-именује самогласнике и сугласнике -именује именице, глаголе, придеве и бројеве -из реченице издвоји именице (властите и заједничке), глаголе, придеве (описни) и бројеве (описне и редне), -одреди глаголска времена -одреди реченицу по значењу и облику -одреди род и број именица	-именовати самогласнике и сугласнике -препознати именице, глаголе, придеве и бројеве -из реченице издвојити именице (властите и заједничке), глаголе, придеве (описни) и бројеве (описне и редне), -одредити глаголска времена -одредити реченицу по значењу и облику -одредити род и број именица
ЈЕЗИК (Правопис)	-употреба великог слова у писању имена држава, градова, села	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише	-пише имена држава, градова и села	-правилно употребљава велико слово у писању

	-писање речце ЛИ и НЕ -скраћенице -писање две тачке, тачке и запете -писање датума и римских бројева	-писаних радова		-поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише -координ. -наводи на повезивање и примену знања	-пише правилно речце ЛИ и НЕ -пише скраћенице -правилно употребљава две тачке, тачку и запету -пише датуме и римске бројева	имена држава, градова и села -правилно записује речце ЛИ и НЕ -правилно записује скраћенице -зна да употреби две тачке, тачку и зарез -зна да правилно запише датум и римске бројеве
--	---	-----------------	--	--	--	--

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Српски језик – 3. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ЈЕЗИК (Граматика)	-именице (градивне и збирне), -придеви (присвојни и градивни), -род и број придева, -заменице, -глаголи (лице и број), -управни говор (1. и 2. модел), -неуправни говор	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-из реченица издваја именице (градивне и збирне), придеве (присвојне и градивне), заменице, -одређује лице и број глагола и род и број придева, -пише управни говор у првом и другом моделу, -претвара реченицу из управни у неуправни говор	- препознаје именице (градивне и збирне), придеве (присвојне и градивне) и заменице у реченици, -одреди лице и број глагола, -одреди род и број придева, -правилно записује први и други модел управног говора, -правилно записује реченицу у неуправном говору

ЈЕЗИК (Правопис)	-употреба великог слова у писању имена народа, вишечланих географскиј назива (планина, река, језера, мора), празника, наслова књига и часописа, -правилно записивање присвојних придева, речце НЕ уз именице и придеве и наводника, -скраћенице (за масу, време, запремину и дужину)	-монологшка -демонстративна -текстуална -дијалогшка -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-пише велико слово при записивању имена народа, планина, река, језера, мора, празника, наслова књига и часописа, -пише правилно присвојне придеве, речцу НЕ уз именице и придеве, -записује скраћенице за масу, време, запремину и дужину	-правилно употребљава велико слово у писању имена народа, планина, језера, река, мора, празника, наслова, књига и часописа, -пише правилно присвојне придеве, речцу НЕ уз именице и придеве, -пише правилно скраћенице (за масу, време, запремину и дужину)
Језичка култура	Основни облици усменог и писменог изражавања препричавање, причање, извештавање, описивање, усмена и писмена вежбања.	-монологшка -демонстративна -текстуална -дијалогшка -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава, наводи, ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	- слушање - посматрање - учествује у причању - пише састав	-споји више реченица у краћу и дужу целину; -препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; -извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Српски језик – 4. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
ЈЕЗИК (Грамматика)	-променљиве и непроменљиве речи, -реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, атрибут, објекат и прилошке одредбе) -управни говор (3. модел)	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише- координира -наводи на повезивање и примену знања	-слуша -пише -тражи -одређује -записује	- у реченици зна да пронађе речеиничне чланове (субјекат, предикат, атрибут и прилошке одредбе) - зна да напише реченицу у управном говору 3. модел
ЈЕЗИК (Правопис)	-велико слово у писању имена становника држава и насеља, уметничких дела, назив улица и тргова, институција, предузећа, установа, манифестација, историјских догађаја -писање предлога СА уз заменице, -вишечлани бројеви	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише- координира -наводи на повезивање и примену знања	-пише -тражи -чита -исправљава	-правилно употребљава велико слово при записивању имена становника држава и насеља, уметничких дела, назив улица и тргова, институција, предузећа, установа, манифестација, историјских догађаја -правилно записује предлог СА уз заменице,

Језичка култура	-препричавање -причање -описивање -извештавање -усмена и писмена вежбања -припрема за писање писаних састава	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише- координира -наводи на повезивање и примену знања	-посматрање -упоређивање слика -учествује у разговору -описује на основу онога што је видео, осетио, доживео -пише краћи састав	-развијање смисла и способности за правилно и течно усмено и писмено изражавање; богаћење речника
----------------------------	--	---	-----------------------------	--	--	--

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Математика– 1. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ГЕОМЕТРИЈА	Просторне релације Величина предмета и бића Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао Права, крива и изломљена линија Затворена и отворена линија Тачка и линија Дуж	- монологска -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-посматра -уочава -именује -разликује	-оријентисати се у простору користећи одреднице горе, доле, изнад, испод, лево, десно... -разликовати и именовати геометријска тела и фигуре -одређивати положај предмета -разликовати и именовати тачку, дуж и линију -умети да их нацрта

						-упоређивати по облику и дужини
БРОЈЕВИ ДО 100	Бројање, писање и читање бројева Приказивање бројева на бројевној правој Упоредивање бројева Редни бројеви Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој Својства сабирања Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом Динар, кованице и новчанице до 100 динара	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-индивидуални -фронтални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-посматра -групише -пребројава -броји -сређује по редоследу	-користити математичке термине: скуп, елемент -уочити једноставне правилности -читати, писати и упоређивати бројеве од 0 до 100 -савладати сабирање и одузимање до 100 -одређује непознати број -препознаје и именује новчанице до 100
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине нестандартним јединицама мере	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-индивидуални -фронтални	-усмерава, сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-упоређује -мери и процењује	-мерити дужину: стопом, кораком, лактом, педљом и дужина квадрата квадратне мреже

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Математика – 2. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БОЈЕВИ ДО 100	Сабирање и одузимање са преласком Замена места и здруживање сабирака одузимања Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање) Римске цифре I, V, X, L, C Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник Замена места и здруживање чинилаца Редослед рачунских операција Множење и дељење збира и разлике бројем Веза множења и дељења Једначине са једном операцијом (множење или дељење) Бројевни изрази Формирање израза на основу реалистичних ситуација	-монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-сабирање и одузимање до 100 -множење и дељење -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање	-зна да сабира и одузима до 100 -зна да множи и дели -зна да напише и прочита римске бројеве -зна да напише и прочита разломак
	Разломци облика $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање					
	Дуж, права и полуправа Тачка и права	- монолошка -демонстративна	-фронтални -индивидуални	--усмерава, наводи -ствара ситуацију	-посматра -уочава	-зна да нацрта праву, полуправу и дуж,

ГЕОМЕТРИЈА	Отворена и затворена изломљена линија Графичко надовезивање дужи Дужина изломљене линије Обим геометријских фигура без употребе формула Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи Симетричне фигуре Подударност фигура (интуитивно)	-дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад		-сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-именује -упоређује -разликује -примењује стечено знање	-зна графички да надовеже дужи, -зна да нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm) Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-фронтални -индивидуални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира, наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређује -мери -прави -примењује стечено знање	-зна да именује и напише јединице мере за дужину и време

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Математика – 3. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Бројеви прве хиљаде Сабирање и одузимање Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка Зависност резултата од промене компонената једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \cdot x = b$ Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$ Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ Упоредивање разломака са једнаким именицима Децимални запис броја са једном децималом	- монолошка -демонстративна -дијалошка -илустративна -писаних радова -практични рад	- индивидуални - фронтални	-усмерава , наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-посматра -учава -именује -упоређује -разликује -сабира и одузима -множи и дели	-чита, пише и упоређује бројеве до 1000, -множи и дели, -решава једначине и неједначине -записује, чита и упоређује разломке, -записује, чита и упоређује римске бројеве
ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу) Угао, врсте углова Троугао, врсте троуглова Кружница и круг Правоугаоник и квадрат Обим троугла, квадрата и правоугаоника	- монолошка -демонстративна -дијалошка -илустративна -писаних радова -практични рад	- индивидуални - фронтални	-усмерава -наводи , ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче , дискутује -анализира , мотивише -координира	- посматра - учава - именује - упоређује - разликује	-одређује у ком су положају две праве, -црта круг, -кружницу, углове, правних и нормалних пава, геометриске фигуре,
	Цртање паралелних и			-наводи на		-зна да именује

	нормалних правих помоћу лењира Конструкције троугла и кружнице Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи			повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење		врсте углова, -одређује обим троугла, правоугаоника и квадрата
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t) Мерење времена (деценија, век, секунд) Мерење дужине (mm, km) Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl) Мерење површине геометријских фигура задатом мером	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	- индивидуални - фронтални	-усмерава ,наводи ,ствара ситуацију -сугерише , поставља проблем -подстиче, дискутује -нализира,мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	- посматра - уочава - именује - упоређује - разликује -црта -рачуна	-зна да напише, упореди и прочита мерне јединице за масу, време, дужину, запремину, -зна да израчуна површину дате геометријске фигуре

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Математика – 4. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Скуп природних бројева са нулом Декадни систем записивања бројева Месна вредност цифре	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-индивидуални -фронтални	-усмерава -наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање	-сабира,одузима, множи и дели, -упоређује -запажа -уочава	-примењује својства рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачун олакшица
	Својства скупа природних бројева Сабирање и одузимање			-дискутује -анализира -мотивише		-зна да чита, саставља и израчунава вредност израза са више

	(писмени поступак) Множење и дељење (писмени поступак) Својства рачунских операција (изражена формулама) Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом) Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$ Разломци облика $(m, n \leq 10)$ Упоредивање разломака са једнаким бројоцима Једнакост разломака Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима Децимални запис броја са две децимале Сабирање и одузимање децималних бројева			-координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност		операција -зна да решава задатке помоћу једначина и неједначина -зна да сабира и одузима разломке са истим имениоцима -зна да упоређује разломке -зна да сабира и одузима децималним бројевима
ГЕОМЕТРИЈА	Квадар Коцка	- монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -практични рад	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише, подстицање -дискутује	-упоређује -прави моделе -црта	-зна да именује и да нацрта квадар и коцку

МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha , a) Површина квадрата и правоугаоника Површина квадра и коцке Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3) Запремина квадра и коцке	- монолошка -демонстративна -дијалошка -илустративна -писаних радова -практични рад	-индивидуални -фронтални	-усмерава -наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише	-упоређује -мери -записује -рачуна	-зна да напише, именује и упореди мерне јединице за површину и запремину -зна да израчуна површину квадрата, правоугаоника, квадра и коцке -зна да израчуна запремину квадра и коцке
----------------------	---	--	-----------------------------	---	---	--

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

4.3. Додатна настава

Математика – 3. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Бројеви прве хиљаде Сабирање и одузимање Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка Зависност резултата од промене компонената једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a * x = b$ Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$	-демонстративна -монолошка -дијалошка -писаних радова -истраживачка -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује, анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-решава -запажа -уочава -упоређује	- консултације - тестови - такмичења
	Римске цифре D, M. Разломци облика m			-подстиче на логично		

	Упоређивање разломака са једнаким именицима Децимални запис броја са једном децималом			мишљење -развија кооперативност		
ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу) Угао, врсте углова Троугао, врсте троуглова Кружница и круг Правоугаоник и квадрат Обим троугла, квадрата и правоугаоника Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира Конструкције троугла и кружнице Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	-монолошка -дијалогска -демонстративна -писаних радова -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	- упоређује - мерери - решава - црта	- консултације - тестови - такмичења
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t) Мерење времена (деценија, век, секунд) Мерење дужине (mm, km) Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl) Мерење површине геометријских фигура задатом мером	-демонстративна -монолошка -дијалогска -писаних радова -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, поставља проблем, подстицање -дискутује, анализира, мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-посматра -уочава -именује -упоређује -разликује	- консултације - тестови - такмичења

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

Математика – 4. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Скуп природних бројева са нулом Декадни систем записивања бројева Месна вредност цифре Својства скупа природних бројева Сабирање и одузимање (писмени поступак) Множење и дељење (писмени поступак) Својства рачунских операција (изражена формулама) Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом) Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$ Разломци облика $(m, n \leq 10)$ Упоредивање разломака са једнаким бројиоцима Једнакост разломака Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима Децимални запис броја са две децимале Сабирање и одузимање децималних бројева	-монолошка -дијалогска -демонстративна -писаних радова -илустративна -игра -хеуристичка	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-меморисање -примењивање стечених знања -запажање -уочавање -решавање проблема -анализа и синтеза	-консултације -тестови -такмичења

ГЕОМЕТРИЈА	Квадар, Коцка	-експериментал. -демонстративна -игра -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређивање -мерење -прављење модела -примена стечених знања -посматрање	- консултације - тестови - такмичења
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m ² , dm ² , cm ² , mm ² , km ² , ha, a) Површина квадрата и правоугаоника Површина квадра и коцке Мерење запремине (m ³ , dm ³ , cm ³ , mm ³) Запремина квадра и коцке	-експериментал. -демонстративна -игра -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређивање -мерење -рачунање -примена стечених знања	- консултације - тестови - такмичења

Напомена: Наставни садржаји ће се прилагођавати потребама ученика.

4.4 Ванныаавне активности /**МАТЕМАТИЧРЕЊЕ**

Разред: 3.

Циљеви и задаци:

- развијање и подстицање интереса ученика за математику,
- проширивање и продубљивање стечених знања,
- развијање пажње, логичког мишљења и закључивања
- развијање упорности и стрпљења, тачности, самосталности, сналажљивости у решавању нумеричких задатака и занимљивих текстуалних задатака
- учешће на математичком такмичењу

Динамика	Садржај	Број часова
Септембар	Шарене стране	2
Октобар	Бројеви до 100	2
Новембар	Магични квадрати	2
Децембар	Бројеви до 100 множење и дељење	2
Јануар	Бројеви до 100, множење и дељење	2
Фебруар	Мерење и мере	1
Март	Мерење и мере и Разни задаци	2
Април	Разни задаци, + - , х и :	2
Мај	Вежбање задатака са математичких такмичења	2
Јун	Математичке игре	1

УМЕТНИЧКА РАДИОНИЦА

Разред и одељење:

Уметничка радионица, са годишњим фондом од 36 часа, реализује се за ученике који су заинтересовани да више развију своје способности у драми и покрету, ликовном и визуелном изражавању.

Циљ:

- развијање љубави према визуелној уметности (драма, покрет изражајно говорење, сликање, вајање)

Задаци:

- развијање љубави према матерњем језику;
- унапређење културе изражавања и правилног изговора;
- упознавање са различитим облицима уметничког изражавања (писање, сликање и вајање);
- развијање љубави према драмском приказу;
- упознавање различитих техника ликовног изражавања

Начин остваривања програма:

Програм уметничке радионице се остварује у групном раду, раду у пару и индивидуалним радом. Ученици цртају, читају глуме, плешу, док наставник води процес пратећи потребе и интересовања ученика.

1. разред		
Време реализације	Садржај рада	Број часова
Током године	Ово сам ја	4
	Читамо, пишемо, рецитирамо	6
	Моја машта може свашта	14
	Певамо и играмо	6
	Драматизација	6
	УКУПНО	36

2. разред		
Време реализације	Садржај рада	Број часова
Током године	Ово сам ја	5
	Читамо, пишемо, рецитирамо	7
	Моја машта може свашта	6

	Певамо и играмо	9
	Драматизација	9
	УКУПНО	36

3. разред		
Време реализације	Садржај рада	Број часова
Током године	Ја сам ђак за пример	6
	Изражајно читање и казивање	8
	Певање и рецитовање песама	9
	Ликовно изражавање	7
	Драматизација	6
	УКУПНО	36

4. разред		
Време реализације	Садржај рада	Број часова
Током године	Ја сам ђак за пример	6
	Читамо, пишемо, рецитујемо	6
	Моја машта може свашта	8
	Певамо и играмо	9
	Драматизација	7
	УКУПНО	36

ШАХОВСКА СЕКЦИЈА

Разред и одељење: I - IV Руководилац: Дејан Ковачевић

Циљ:

- кроз шах овладати вештинама које ће их пратити кроз живот, као што су креативност, стрпљење и стратешко размишљање;
- да подстиче успех и у другим школским предметима и доприноси развоју емоционалне интелигенције, овладавању писаним текстом, знаковима и симболима, развоју пажње и самоконтроле;
- да развија независно размишљање и тежњу за усавршавањем, као и уважавање туђег мишљења и правила фер-плеја;
- да ученици стекну мануелну спретност;
- да подстиче сарадњу у припремању и поспремању неопходних реквизита пре и после часа;
- да ученици вежбају концентрацију;
- да ученици буду мирни и да не ометају друге;

● да се похвале или пожале, али и да дејим језиком пренесу осталима своју стратегију.	
АКТИВНОСТ	
1. 6 часова	Основе шаха Шаховска табла назив шаховске фигуре и њихово; постављење у почетни положај Шаховска поља и њихово обележавање; Геометрија шаховске табле; Шаховски сат и његова улога; Правила понашања у просторији у којој се игра шах; Шаховске фигуре, њихово кретање и вредност; Одигравање партија
2. 4 часа	Шаховска игра и правила Шаховски потез; Шах краљу; Услови под којима се може вршити рокада; Исходи партије (победа, пораз и реми); Одигравање партија
3. 4	Примери завршетка партије Краљ и пешак против пешака; Обележавање и записивање потеза; Одигравање партија
4. 10 часова	Отварања Принципи у отварању, теорије отварања; Отворене игре - Италијанска партија; Отворене игре - Шпанска партија; Отворене игре - Руска партија; Полуотворене игре - Сицилијанска одбрана Затворене игре - Дамин гамбит; Одигравање партија
5. 8 часова	Средишњице Комбинаторни мотиви - двоструки напад; Комбинаторни мотиви - везивање и одвезивање фигуре Откривање линија, редова и дијагонала; Откривање и двоструки шах; Одвлачење; Усмеравање.дириговање; Угушени шах – мат; Одигравање партија
6. 4 часа	Завршнице Краљ и две лаке фигуре против краља; Матирање топом; Матирање усамљеног краља помоћу два ловца; Напредовање слободног пешака у завршници; Добитак дамом против пешака на претпоследњем реду; Ловчев пешак на претпоследњем реду против даме (пат као мотив за реми); Одигравање партија
УКУПНО	36 часова

ХОР МЛАЂИХ РАЗРЕДА

Разред: 1, 2, 3. и 4.

Часови *Хора млађих разреда* се изводе континуирано од почетка до краја школске године једном недељно у трајању од 45 минута, са годишњим фондом од 36 часова за ученике од 1. до 4. разреда.

Образовни циљ обухвата развијање музичког укуса, стваралачких способности, спонтаног изражавања, музичког слуха и ритма, развијање гласовних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно певање применом елемената музичке изражајности (темпо, динамика...). Учешће у хору развија дејим глас, правилно држање, дисање, интонацију, изговор и артикулацију.

Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу – тимски рад, развијање толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности појединца за успех целе групе, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Упознавање разноврсних дела домаћих и страних аутора доприноси развоју опште културе, међусобном разумевању, уважавању и поштовању.

Начин остваривања програма:

Наставник формира хор на основу провере слуха и гласовних могућности ученика, дикције и ритмичких способности. На часовима хора, наставник указује на важност правилног држања тела, дисања и изговора гласова. Крајњи циљ је природно и синхронизовано певање и уједначен звук хора.

1, 2, 3. и 4. разред		
Време реализације	Садржај рада	Број часова
Током године	Извођење музике	30
	Слушање музике	3
	Музичко стваралаштво	3
	УКУПНО	36

5. ПЛАН ТРАНЗИЦИЈЕ

Циљ и сврха плана транзиције је подршка ученику и породици при преласку са једног нивоа образовања у други ниво образовања. Прелазак детета на виши ниво образовања помиње се у Закону о основама система образовања и васпитања, као ситуација у којој посебну пажњу треба посветити томе да се осигура остваривање основних принципа образовно-васпитног система.

Група активности	Активности	Циљ групе активности	Носиоци и учесници	Динамика	Исходи (навести кључне исходе)
1.Активности усмерене на ученика и породицу	1.1. Индивидуални рад са дететом, ПП службе – саветодавни разговори, редукција анксиозности, страха, план учења, методе учења и сл	Оснаживање ученика за предстојећу промену.	Учитељица, одељ. старешина, стручна служба.	Септембар и током године	Ученици растерећени долазе у школу и прихватају сарадњу са различитим наставницима
	1.2. Разговор са родитељима о важним променама у понашању детета.	Добијање важних информација ради правилног поступања према детету.	Одељењски старешина, стручна служба-	Септембар	Одељењски старешина и стручна служба поседују битне информације
	1.3. Достављање родитељима распореда консултација са предметним наставницима	Планирање разговора са наставницима.	Одељењски старешина,	Септембар	Родитељи имају распоред консултација
2.Активности усмерене на одељење	2.1. Предметни наставници реализују часове у одељењењима четвртог разреда	Упознавање ученика са наставницима који ће им предавати у 5. разреду	Учитељица и предметни наставници	Током године	Ученици су упознали наставнике
	2.2.Разговор о разликама између разредне и предметне наставе.	Упознавање свих ученика са разликама између разредне и предметне наставе.	Учитељица, стручна служба, будући одељењски старешина.	Мај	Ученици имају свест о разлици између разредне и предметне наставе
3.Активности у	3.1. Саветодавно инструктивни рад са свим наставницима који предају ученицима ради боље припреме наставника за прихватање ученика	Упознавање наставника са	Учитељица, стручна служба, будући одељењски старешина.	Мај-јун-август	Наставници су упознати и спремни за планирање

установи	3.2. Заједнички састанак ОВ 5.разреда (наставници који ће предавати ученику) са учитељицом која је учила ученика и наставником енглеског језика	образовним могућностима детета.	Учитељица, стручна служба, одељењски старешина.	Август-септембар	садржаја рада за ученицима.
	3.3. Израда, по потреби, прилагођеног-измењеног распореда часова	Праћење образовних потреба и дететовог дневног ритма.	Одељењски старешина, родитељи ученика, стручна служба по потреби учитељица.	Септембар	Утврђен је распоред часова који у потпуности прати дететов дневни ритам.
4.Активности усмерена на институције у локалној заједници	4.1. Интерресорна комисија, по потреби.	Обезбеђивање ЛП за наредну школску годину. Сарадња са ИРК и ученика.	Учитељи 4. разреда, будући одељењски старешина, стручна служба, директор школе.	Април,јун, август-октобар	Ученик има ЛП у петом разреду. Остварује се подршке која му је потребна.

ПРОГРАМ „ПОКРЕНИМО НАШУ ДЕЦУ“

Програм „Покренимо нашу децу“ је намењен ученицима основне школе од првог до четвртог разреда. Вежбе је за те потребе осмислио Српски савез професора физичког васпитања и спорта. Циљ овог програма је повећана физичка активност деце, као и утицање на правилно држање тела и развој моторичких способности ученика.

Вежбање се састоји из 3 модела и то су:

1. Вежбе у учионици – „Веселе столице“, „Причам ти причу“, „Здрава стопалца“, „Разиграна палица“
2. Вежбе уз музику – „Музичка гимнастика“, „Плеши и заледи се“
3. Вежбе на отвореном простору – „Јесење, зимске и пролећне игарије“

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време Реализације
Петнаестоминутно вежбање	За време часа или одмора	учитељи	Свакодневно Учионица или школско двориште

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ У ПРВОМ ЦИКЛУСУ

Циљ програма је развијање креативних капацитета ученика, промоција и афирмација ученичких и школских постигнућа.

Задаци:

- развијања креативности ученика;
- пружање могућности свим ученицима да покажу склоности и учествују у појединим културним активностима
- увођење ученика у разне области културног живота;
- пружања могућности ученицима да доживљавају културне вредности;
- навикавања ученика да на културан и организован начин проводе слободно време;

У области културне и јавне делатности школе биће организоване приредбе и то: поводом Дана школе, Дана Светог Саве, пријема нових првака, поводом завршетка школе ученика VIII разреда. Програме добродошлице поводом пријема нових првака и пријема у организацију Пријатељи деце, припремиће млађи разреди. Носиоци активности су руководиоци актива учитеља.

У току године биће организоване најмање две ликовне изложбе. Задужени су наставници ликовне културе и учитељи и учитељице.

У току месеца новембра приредба за баке и деке у организацији учитеља трећег разреда.

У марту месецу биће организована традиционална презентација школе радионичког карактера под називом „Школа по мери првака“ за будуће прваке. Радионице воде професори разредне и предметне наставе, а присуствују предшколци и њихови родитељи.

У току школске године биће организоване две продајне изложбе честитки ученика ове школе и то за Нову годину и Ускрс.

На крају школске године четвртаци организују завршну приредбу.

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време реализације
1. Пријем првака	Поздравни говор и музички наступ	Директор/ка, наставница музичке културе и учитељ задужен за хор млађих разреда	1.септембар хол школе
2. Пријем првака у организацију Пријатељи деце	Приредба	Учитељи другог разреда	октобар у холу школе
3. Дан школе	Приредба изложба	Стручно веће наставника музичке културе, учитељ задужен за хор млађих разреда, наставници ликовне културе и српског језика	12.октобар Хол школе или фискултурна сала
4. Приредба за баке и деке	Приредба и изложба	Учитељи трећег разреда	Новембар Хол школе
5. Израда, изложба и продаја новогодишњих украса и честитки	изложба	Учитељица Душица Петровић и наставница ликовне културе	Децембар Хол школе
6. Новогодишњи маскенбал за ученике од 1. до 4. разреда	Игранка Ревија маски	Стручно веће учитеља	Децембар Хол школе
7. Прослава Светог Саве	приредба	Стручно веће наставника музичке културе, ликовне културе, српског језика, верске наставе	27. јануар Хол школе

		Стручно веће учитеља	или фискултур на сала
8. Израда, изложба и продаја украса и честитки за Ускрс	изложба	Учитељица Душица Петровић и наставник ликовне културе	Април Хол школе
9. Презентација рада школе	Сајт, уознавање са школским простором и учитељима будућих првака	Стручно веће учитеља, стручна служба	Март Учионице
10. Културне и спортске активности поводом Дечје недеље	Спортске активности Радионице Изложбе...	Стручно веће учитеља и наставника физичког васпитања	Октобар Школа, град
11. Одељењске приредбе и изложбе поводом пригодних датума	Приредбе изложбе	Стручно веће учитеља	Хол школе Учионице
12. Прилози на медијима и сајту о активностима школе	Извештаји, прилози,чланци	Стручна служба Учитељи Предметни наставници	Школа, током године
13. Завршна приредба ученика 4. разреда	Приредба	Учитељи четвртог разреда	Јун, Хол школе

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ У ПРВОМ ЦИКЛУСУ

Циљ програма школског спорта и спортских активности је развијање физичких способности, спортско техничко образовање и повезивање физичког и здравственог васпитања са животом и радом.

Задаци програма су:

- Стимулисање телесног развоја повећањем снаге мишића и даљем развоју способности;
- Развијање примарног биомоторички мотива израженог у потребу за кретањем, игром, борбом
- Утицање на развој моторичких способности, а посебно на развој брзине, координације, гipкости и експлозивне снаге;
- Развијање зглобно мишићне (кинетичке) осетљивости које се манифестују свесним и самосталним, управљањем, својим кретањем;
- Повезивати моторичке задатке у целину, али без стварања крутих моторичких аутоматизма;
- Задовољавати потребе за афирмацијом, али и сузбијати тенденције процењивања властитих способности услед-недовољно развијене самокритичности ученика и ученица;
- Задовољавати потребе ученика и ученица за групном идентификацијом која у знатној мери убрзава процес социјализације личности;
- Развијати способности за посматрање, доживљавање и стварање естетских вредности (лепота кретања, лепота спорске игре и лепота природе);
- Уводити ученике у организован систем припрема за игре, сусрете и манифестације;

Активности	Носиоци активности	Начин	Временски оквир
Спортске активности у оквиру спортске недеље	Наставници разредне наставе, наставници физичког и здравственог васпитања, ученици	Турнири у штафетним играма и „Између две ватре”	Октобар
„Трка за срећније детињство” у организацији Црвеног крста	Наставници разредне наставе, наставници физичког и здравственог васпитања, ученици	Трка	Октобар
Лига-атлетика	Наставници физичког и здравственог васпитања	митинг	Мај
Покренимо нашу децу	Наставници разредне наставе, ученици	Вежбање, плес	током године
Шах	Учитель Дејан Ковачевић, ученици	Шаховски турнири по предвиђеном календару	У току целе школске године

ПРОГРАМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Продужени боравак је облик организованог рада са ученицима првог и другог разреда и представља могућност да деца, поред редовне наставе, буду у школи још један део дана, док су им родитељи на послу. Настао је као одговор на потребе запослених родитеља који немају друге могућности за збрињавање деце, а пошто су њихове школске обавезе краће од радног времена родитеља. Сам рад у продуженом боравку усклађен је са васпитно – образовним задацима у редовној настави. У продуженом боравку 1. и 2. разреда ради по један учитељ.

У продуженом боравку планира се остваривање следећих активности:

- Усклађивање активности у продуженом боравку са наставним градивом, као и са распоредом часова редовне наставе одељења чији су ученици укључени у продужени боравак;
- Организовање индивидуалног рада ученика на изради домаћих задатака и савлађивању школског градива уз помоћ учитеља у продуженом боравку;
- Приликом рада неопходно је користити разне облике рада што подразумева рад у пару, индивидуални и групни рад;
- Планирање самосталног рада ученика у зависности од узраста ученика, предмета, као и од брзине савладавања нових наставних области, односно психофизичких могућности сваког појединца;
- Усмеравање и мотивисање ученика од стране учитеља, уз примену разних наставних метода и техника, у циљу што успешнијег осамостаљивања ученика за даљи индивидуални рад;
- Сарадња са учитељима првог и другог разреда у циљу што квалитетнијег рада са ученицима у продуженом боравку, као и размена мишљења, како би слика о напредовању сваког појединца била што потпунија;
- Праћење и поштовање иницијативе од стране учитеља, кроз заједничке састанке ради континуираног међусобног информисања;
- Сарадња са стручном службом;
- Планирање што разноврснијих садржаја и облика слободних активности неопходних за развој свих компонената личности ученика (интелектуалне, моралне, физичке, радно-техничке, естетске...). Слободне активности подразумевају: креативне радионице, музичке, ликовне, спортске и драмско – рецитаторске активности;
 - Укључивање ученика у друштвена збивања средине у којој се школа налази;
 - Учешће у обележавању значајних датума које школа прославља;
 - Сарадња са родитељима деце у продуженом боравку.

ПЛАН РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Септембар

Формирање групе продуженог боравка за ученике првог и другог разреда.

Часови учења, упознавање ученика са дужностима, обавезама, понашањем у школи и на јавном месту. Упознавање са уџбеницима и градивом које треба савладати.

Израда домаћих задатака и утврђивање пређеног градива.

Слободно време: Шетња и игра у школском дворишту, прикупљање јесењих плодова, едукативне радионице “Правила понашања у школи” и “Понашање у саобраћају”, гледање анимираних филмова, шах.

Октобар

Часови учења, утврђивање и обнављање пређеног градива. Израда домаћих задатака.

Слободно време: Читање одабраних књига и часописа и разговор о њима. Праћење образовног ТВ програма, елементарне игре у сали или школском дворишту, ликовни прилози повезани са променама у природи, цртање, прављење ликовних радова од лишћа и семења, друштвене игре. Читање пригодних текстова и прављење ликовних радова повезаних са Дечјом недељом, Светским Даном домаћих животиња и Светским даном заштите животиња, шах.

Новембар

Часови учења: утврђивање и обнављање пређеног градива, израда домаћих задатака; рад на описмењавању ученика; израда таблица сабирања, као и прављење дидактичког материјала за занимљивије и лакше савладавање математике.

Слободно време: Гледање школског, образовног ТВ програма и анимираних филмова; разговори, читање текстова и израда ликовних радова повезаних са темама Светског дана љубазности и Светског Дана толеранције; спортско-рекреативне активности у фискултурној сали или школском дворишту, шах.

Децембар

Часови учења: израда домаћих задатака, утврђивање и обнављање, систематизација градива првог полугодишта.

Слободно време: Читање одговарајуће штампе, певање обрађених песама; пратимо образовни ТВ програм; гледање анимираних филмова; израда новогодишњих украса и честитки; игра и рекреација у фискултурној сали или школском дворишту, уређивање новогодишњег панона, шах.

Јануар

Часови учења: систематизација градива; израда домаћег задатка.

Слободно време: Читање одабраних књига, игре на снегу, слушање музике, ликовне илустрације, израда ликовних радова поводом Дана Светог Саве, шах.

Фебруар:

Часови учења: утврђивање и обнављање градива, као и израда домаћег задатка.

Слободно време: Читање дечјих часописа; гледање школског ТВ програма и анимираних филмова; игре на снегу; израда ликовних радова поводом Светског дана љубави; слушање музике; друштвене игре, шах.

Март

Часови учења: утврђивање и обнављање пређеног градива, израда домаћих задатака.

Слободно време: шетња околином и учечавање промена у природи, прављење честитки за Дан жена; спортско-рекреативне активности у фискултурној сали или у школском дворишту; бављење темама загађења природе поводом Светског Дана заштите шума и Светског Дана заштите вода, шах.

Април

Часови учења: утврђивање и обнављање пређеног градива, израда домаћег задатка.

Слободно време: шетња околином, игра у школском дворишту; гледање анимираних филмова; бављење темама заштите природе поводом Светског дана планете Земље; израда Ускршњих честитки и украса; уређивање пролећног панона, шах.

Мај

Часови учења: утврђивање и обнављање пређеног градива, израда домаћег задатка.

Слободно време: игра у школском дворишту; праћење промена у природи и израда ликовних радова на ту тему; бављење темом породице поводом међународног Дана породице, виртуелне посете музејима поводом Светског дана музеја, шах.

Јун

Часови учења: израда домаћег задатка, утврђивање и обнављање градива; анализа успеха и владања.

Слободно време: Игра у школском дворишту; гледање образовног и анимираног програма; уређивање летњег панона, шах.

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Циљ програма

Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности. Развој и изградња сазнања, умења, способности и вредности за формирање одговорне и креативне личности свесне себе и света у коме живи.

Задаци :

- формирање ученичког колектива, подела задужења, одељењска правила
- формирање учионице без насиља – дефинисање и препознавање насилничког понашања; утврђивање правила понашања;

- превенција и реаговање у случајевима насиља;
- систематско праћење развоја ученика, њиховог успеха и помагање у разрешавању проблема;
 - обављање саветодавно-васпитног рада са ученицима;
 - подстицање и усмеравање процеса формирања одељењског колектива;
 - богаћење интерперсоналних односа у одељењу;
 - отклањање узрока евентуалног неуспеха појединих ученика;
 - развијање међусобне љубави, толеранције, поштовања, уважавања различитости, а тиме и превенција насиља међу ученицима;
 - подстицање ученика на формирање основних хигијенских, културних и радних навика;
 - усмеравање ученичких афинитета и подстицање да се укључе у различите општешколске акције и манифестације;
 - координирање и усклађивање рада и захтева свих наставника према ученицима;
 - неговање и ширење опште културе;
 - праћење социјалних и породичних прилика у којима ученици живе и организовање помоћи угроженим ученицима;
 - унапређивање успеха у настави и другим ученичким активностима;
 - чување здравља, заштите и унапређивања животне средине;
 - васпитање у духу патриотизма и међусобног разумевања;
 - разумевање хуманих међусобних односа;
 - професионална оријентација;
 - васпитање у слободном времену.

Први, други и трећи разред

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
- септембар 1. разред	Упознавање ученика; Упознавање ученика са мерама безбедности у школи услед пандемије вируса, начину реализације редовне и редовне-дигиталне наставе, понашању услед пандемије вируса; Правила понашања у школи; Од куће до школе - безбедност у саобраћају и правила понашања на улици; Ми смо одељењска заједница - избор руководства; Школа - ко све ради у школи? Зашто идемо у школу?	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
2. разред	Почетак нове школске године-упознавање ученика са мерама безбедности услед пандемије. Конституисање одељенске заједнице. Ово су наша правила, задужења и обавезе Хуманост на делу. Значење појмова насиље, злостављање, занемаривање	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
3. разред	Почетак школске године- Упознавање ученика са мерама безбедности у школи услед пандемије вируса, начину реализације редовне и редовне-дигиталне наставе, допунске и додатне наставе и понашању услед пандемије вируса; Упознавање ученика са захтевима у оцењивању. Безбедност у саобраћају; Права, обавезе и дужности ученика; Упознавање са планом рада Одељењске заједнице; Помоћ ученицима у снабдевању учбеницима и школским прибором. Укључивање ученика у школске активности	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
-октобар 1. разред	Дечја недеља. Уредимо нашу учионицу. Припрема за Дан школе. Међусобни односи ученика у одељењу.	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици - Пријатељи деце
2. разред	Дечија недеља и Светски дан детета. Дан школе.	-разговор -дискусија	

	Хигијена , лична хигијена, болести прљавих руку, здрави зуби. Д као другарство		
3. разред	Обележавање Дечје недеље и Светског дана детета; Ово сам ја (долазак на свет; грађа тела; раст; чула) – тема из здравственог васпитања; Здравствене и хигијенске навике. Исхрана и њен значај за здрав живот и формирање навика према здравој исхрани (тема из здравственог васпитања); Разговор о прослави Дана школе.	-разговор -дискусија	
- новембар 1. разред	Шта ћу бити кад порастем - занимања. Мој портфолио. Шта ми се допада, а шта не у школи?	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
2. разред	Добра и лоша тајна. Здрава храна-правилна исхрана. Како да уредимо нашу учионицу Шта је правда?	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
3. разред	Понашање ученика у школским и ваншколским активностима и правилно вредновање понашања ученика (тема из здравственог васпитања); Однос ученика према себи и другима. Правилан однос према супротном полу (тема из здравственог васпитања); Подстицање позитивног и осујећивање негативног понашања.	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
- децембар 1. разред	Право и лажно другарство. Хигијенске навике у школи и код куће. Ко све може да ми помогне када уочим проблем? Један пакетић много љубави. Маскенбал.	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
2. разред	О стиду и срамоти. „Један пакетић – много љубави“ (акција солидарности). Иspoљавање емоција на ненасиљан начин. „У сусрет празницима“ – уређење учионице и прослава, радионица са родитељима	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
3. разред	Узроци настанка сукоба у одељењу и начин решавања истих; Лична хигијена и хигијена простора (тема из здравственог васпитања). Дневни ритам. Игре и значај одмарања (тема из здравственог	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици

	васпитања); Како да прихватим неуспех		
- јануар 1. разред	Оговарање и увредљиви надимци. Час посвећен Светом Сави.	-разговор -дискусија -приредба	
2. разред	Занимања у мојој околини. Покажи шта знаш. Свети Сава – школска слава	-разговор -дискусија -приредба	-одељењски старешина -ученици
3. разред	Одговорно испуњавање школских обанеза формирање радних навика; Могућност побољшања школског успеха; Лик и дело Светог Саве.	-разговор -дискусија -приредба	-одељењски старешина -ученици
- фебруар 1. разред	Волим да читам. Бонтон - како се понашамо према старијима	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
2. разред	Доживљај са распуста. Интернет и злоупотреба, дигитално насиље	-радионице -разговор -дискусија	-ученици -одељенски старшина
3. разред	Игре на снегу; Хигијена и оплеменењивање учиоичког простора	-едукативна радионица -разговор	-одељењски старешина - ученици
-март 1.разред	Најлепша мама на свету. Рециклирам. Светски дан шума. Зелени кутак у нашој школи. Рад на личном портфолиу	-разговор -дискусија -радионица	-ученици -одељенски старешина
2. разред	Мами и баки за 8.март. „У сусрет пролећу“ . Школа без насиља. Шта све можемо рециклирати	-разговор -дискусија -радионица	-одељењски старешина -ученици
3. разред	Како сам помогао другу да реши проблем; Правилан однос према животној средини; Ризична понашања зависности- пушење, алкохолизам наркоманија (тема из здравственог васпитања); Организовање игара такмичарског карактера	-разговор -дискусија -радионица	-одељењски старешина -ученици

-април 1.разред	Бринем о животињама - кућни љубимци. Здрава храна - последице неправилне исхране. Какав нам је успех? Уређујемо нашу учионицу	-едукативна радионица -разговор -акција у учионици	- ученици -одељенски старешина
2.разред	Важност спорта за развој духа и тела. Дан Новог Београда. Ускршњи пано. Шетња у природи	-едукативна радионица -разговор -акција у дворишту	-одељењски старешина -ученици
3.разред	Излет у природу; Критички однос према вредностима израженим у мас – медијима; Другарство; Колико познајем свој завичај;	-едукативна радионица -разговор	-одељењски старешина -ученици
-мај 1.разред	Како да заштитимо планету? Мој друг - мој ослонац. Четири чаробне речи. Да ли сам задовољан својим понашањем у школи?	-едукативна радионица -разговор -акција у дворишту	-ученици -одељенски старешина
2.разред	Моје активности у току дана- Здрав човек као нормалан члан друштва. Покажи шта знаш Игре по избору ученика	-едукативна радионица -разговор -игре	-одељењски старешина -ученици
3.разред	Упознавање ученика са значајем места и културно–историјских споменика који ће бити посећени на настави у природи; Шта смо научили на настави у природи; Шетња природом	-едукативна радионица - разговор	-одељењски старешина -ученици
јун 1.разред	Да ли сам задовољан својим знањем? Моји планови за следећу школску годину	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
2.разред	Како смо се дружили и шта смо научили, успех на крају школске године. Шта ћу читати на распусту. Завршна приредба	-разговор - дискусија -приредба	-одељењски старешина -ученици
3.разред	Певамо и играмо на завршетку школске године. Приредба на крају школске године;	-разговор - дискусија -приредба	-одељењски старешина -ученици

Четврти разред**Циљ програма:**

Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности. Развој и изградња сазнања, умења, способности и вредности за формирање одговорне и креативне личности свесне себе и света у коме живи.

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	- Почетак школске године - упознавање ученика са мерама безбедности у школи услед пандемије вируса, начину реализације редовне и редовне-дигиталне наставе, додатне, допунске наставе, слободних активности и понашању услед пандемије вируса; - Моје одељење је мој тим (избор руководства ОЗ); - Дружење и другарство - право или лажно - Како да откријем своје способности; - Кад порастем бићу. Безбедност деце у саобраћају (МУП)	-разговор -дискусија -радионица	-одељењски старешина -ученици
-октобар	- Како да учимо; - Мој рад је мој успех; - Дан школе; - Моје слободно време; - Полиција у служби грађана (МУП).	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
-новембар	- Бонтон у учioniци; - Поштујемо правила; - Учимо о пријатељству; - Како неговати пријатељство; - Насиље као негативна друштвена појава (МУП)	-приредба -разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
-децембар	- Тегла врлина; - Здрава храна; - Правилан однос према животној средини; - Новогодишњи празници; - Превенција заштите деце од опојних дрога и алкохола (МУП).	-разговор -дискусија -квиз	-одељењски старешина -ученици
-јануар	- Како прослављамо Божић; - Дигитално насиље; - Свети Сава; - Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа (МУП).	-приредба -дискусија	-одељењски старешина -ученици

-фебруар	Интернет и злоупотреба интернета; Превенција и заштита деце од трговине људима (МУП).	-радионице -разговор -дискусија	-ученици -одељенски старшина
-март	Честитка за маму и баку; Моја осећања; Помозимо другу; Игре без граница; Заштита од пожара (МУП)	-приредба -едукативна радионица -разговор -приредба	-одељењски старшина - ученици
-април	Ускршњи украси - уређење паноя; Дан Новог Београда; Како поштовати себе и друге Заштита од техничко-технолошких опасности (МУП)	-разговор -дискусија -посета -радионица	-ученици -одељењски старшина
-мај	Моје четворогодишње путовање; Припреме за извођење наставе у природи; Толеранција према разликама; Недеља здравих уста и зуба ,Здравље на уста улази.	-едукативна радионица -разговор -акција у дворишту	- ученици -одељењски старшина
-јун	Научили смо (анализа успеха); Желим да се представим (приредба за крај школске године)	-разговор -прослава	-ученици -одељенски старшина

*Програм Основи безбедности деце има за циљ стицање нових и унапређивање постојећих знања, вештина и ставова ради подизања безбедносне културе ученика четвртог разреда основне школе. Програм се реализује у укупном трајању од осам месеци, кроз један час одељењског старешине на месечном нивоу. Програм ће реализовати предавачи који поседују знања и вештине из области које се изучавају и који су запослени у Министарству унутрашњих послова. Планирана је реализација предавања у оквиру 8 тема за ученике.

Списак тема дат је у табели:

1.	Безбедност деце у саобраћају	„Поштуј саобраћајне прописе и буди безбедан у саобраћају“
2.	Шта ради полиција	„Полицајац је заштитник деце“
3.	Заједно против насиља	„Заједно против насиља“
4.	Заштита деце од злоупотребе алкохола и опојних дрога	„НЕ дрогама и алкохолу“
5.	Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа	„Сурфуј интернетом безбедно“

6.	Заштита деце од трговине људима	„Заштитимо децу од трговине људима“
7.	Заштита од пожара	„Опрезно са ватром и водом“
8.	Заштита од опасних материјала и природних непогода	„Знањем се штитимо од природних непогода“

